

1958. JUN. 22., VASÁRNAP
ÁRA: 80 FILLER
III. ÉVFOLYAM, 146. SZÁM

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Üdvözöljük az építőipari dolgozókat

1951 óta június egyik vasárnapján a gyárak, üzemek, lakóházak, új szocialista létesítményeink építői felé fordul az ország figyelme. Meleg köszönettel köszöntjük a dolgozó népünk ezen a napon az építőipari munkáit, technikusait, mérnökeket, tervezőket. A nehéz, fáradságos építőmunka sikere nyomán egyre szebbé formálódik városaink, falvaink arculata. Az építőipari dolgozók kezemunkáját dicsérettel a pusztai földből kinövő gyáróriások, a kényelmes otthoni biztosító új lakás, a kultúrát szolgáló művelődési otthon, az új iskola, és az immár népszerűsítő helyé vált mozi és színház.

Az építők napján, amikor megbecsüléssel emlékezünk meg az új létesítmények alkotóiról, önkéntelenül is egy pillantást vetünk a múltba, amikor meggyék építőipari munkáit is éhbéért robotoltak. A megsoányodott, erőltet kezeiből sokszor kihullt a kalapács, a vakolókanál. Az idegenmunka, a téli kényszerű pihenés csak a legszükségesebb befejező falatot biztosította.

Emlékezünk az építőipari munkások dicső megmozdulásaira, amikor dacolva a terrorral kiálltak követeléseik teljesítéséért, harcoltak a jobb munkafeltételekért. Debrencen híres, hagyományos munkásotthona, a Margit, az építőipari munkások fellegvára volt. Itt élelítették eszméiket, fokozták harci kedvüket. A debreceni munkásmozgalom élen mindig ott meneteltek az építőipari munkások, s soraikban is legelő a kommunizisták vitték a zászlót.

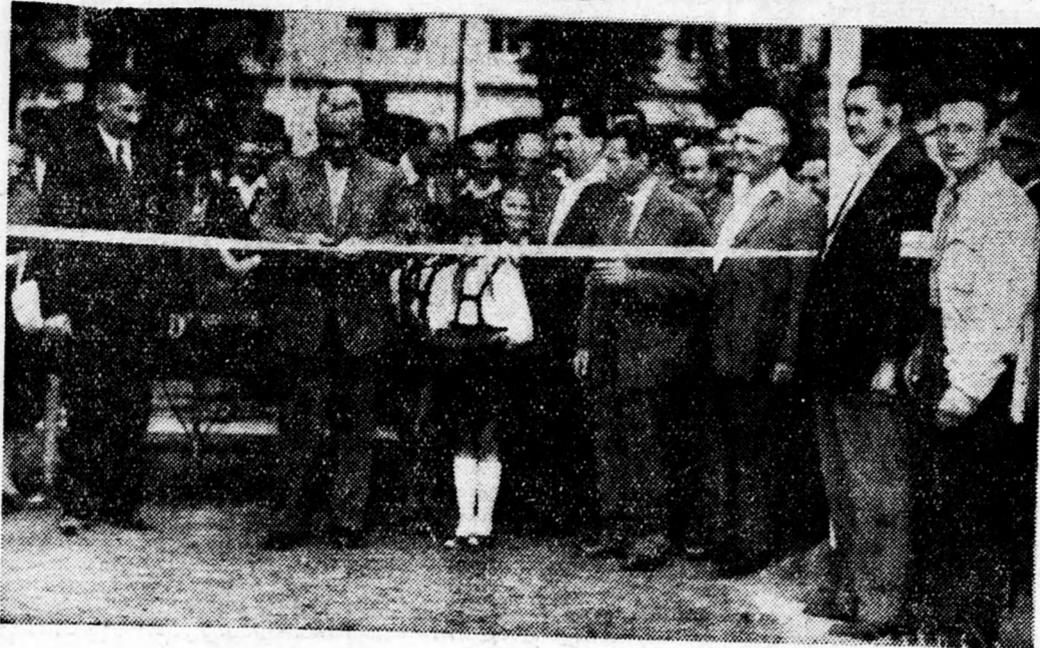
Amikor megváltozott hazánkban az élet, amikor a nép lett az úr, az építőipari munkások elsőként álltak oda a malteresdala mellé, hogy kezük munkájával felépítsék újra az országot. Újra építeni, de ugyanakkor új országot is, a saját országukat felépíteni — ez a tudat sokszorozta meg az építőipari munkások erejét is.

Most, amikor egy röpke pillantást vetünk az elmúlt 13 év sikereire, örömmel fedezük fel mindenütt a nép teremtő erejének bizonyítékait, az új gyárakat, üzemeiket, lakóházakat, kultúrotthonokat. Igaz, hogy nem nyilgyenes sugárúton haladtunk előre, sok volt utunkban a göröngy, a csalfa bukta, s mi sokszor meg is botlottunk, s egyszerű-kétszer a helyes útról is letévedtünk. De amikor eredményeinket számba vesszük, s személnünk hazánkban, a jólvezető munka örömeivel állapítjuk meg: nagyot léptünk előre. Nagyot léptünk előre, de egy pillanatra sem állhatunk meg. Újabb megoldásra váró feladatok tornyosulnak előttünk a célunk eléréséhez vezető úton.

Az építőipari dolgozók zöme eddig is becsülettel teljesítette kötelességét, hasznos részvevője volt új országépítő munkáknak. A harcok forradalmi múlt, az elmúlt években elért nagyszerű sikerek a további munkában is köteleznek. Még jobb, még nagyobb sikerek elérésére lelkesítsenek. Minden bizonnyal ennek a kötelezettségnek az elővetkezendő években is eleget tesznek az építőipari dolgozók, s mához egy évre a jólvezető munka tudatában felemelt fejjel jelenthetik: újabb sikerekkel gazdagították hazánkat, a dolgozó népet.

Megnyílt az eddigi legnagyobb tiszántúli állattenyésztési kiállítás és vásár

Dőgei Imre földművelésügyi miniszter beszéde

Dőgei Imre földművelésügyi miniszter megnyitja a kiállítást

Szombaton délelőtt már csak az utolsó simítások voltak hátra. Látogatók előtt még zárva volt a vásár, de a vásár területe népes volt; sokan tevékenykedtek a pavilonok berendezésén, díszítésén. Arra azonban igen alkalmas volt ez a nyitás előtti szemlélődés, hogy jobban áttekinthessük a vásár képét, látványait és megállapíthassuk: igen derekas munkát végeztek a kiállítás rendezői, szervezői. A Tiszántúlon még nem láttunk ilyen kitűnően megrendezett, arányosan telepített, jól áttekinthető, minden látóval jól bemutatott állattenyésztési kiállítást és vásárt. A főépület előtt felállított pavilonok, árusító sátorok, vendéglők között elhaladva éreink a kiállítás belső területére, ahol a gépmutatók, öntözési gépek és felszerelések bemutatója, különféle kertészeti és egyéb látványok fogadják a látogatót. Szerencsés gondolat volt itt megrendezni a vásárt, mert az állami méntelep nagy istállói kényelmes és bőséges helyet adnak a mintegy hatszáz kiállított te-

nyészállatnak — szarvasmarháknak, lovaknak, sertéseknek, juhoknak — s egy hosszú pavilon a baromfiaknak. A tiszántúli állattenyésztés minden jellegzetes állatfajtája megtalálható itt, kezdve a kormosnyakú, ősi magyar fajtájú, Buda nevű bikától a mérgesen csaholó terelőpuliig. Kényes léptű mének, komor bikák, 3 mászán felüli anyakocók, az éppen működő keltetőgépek, a halasztó, a sok-sok kiállítási pavilon érdekes látványt ígér nemcsak a mezőgazdasággal foglalkozó vendégeknek, hanem a városi látogatóknak is. Amíg a kiállítás megnyitóján ünnepsége zajlott, a kapuk előtt máris nagyon sokan gyűltek össze, s amint a földművelésügyi miniszter elvtárs elvágta a kiállítás bejárata előtti szelvényt, máris több ezer látogató lepté el a kiállítás területét. Egészen bizonyos, hogy az első látogatók jó benyomással távoztak, s a következő napokon is nagyszámú látogatót keresi fel az eddigi legnagyobb tiszántúli állattenyésztési kiállítás.

Tegnap délelőtt ünnepélyes keretek között nyílt meg Debrecenben a négy megye, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár, Békés és Szolnok részvételével rendezett tiszántúli tenyészállat kiállítás és vásár. A kiállítás ünnepélyes megnyitását megjelent Dőgei Imre elvtárs, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, földművelésügyi miniszter, Gódor Ferenc elvtárs, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei bizottságának titkára, Ambrus István elvtárs, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei bizottságának másodtitkára, Valkó Mihály elvtárs, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei végrehajtó bizottságának tagja, a debreceni városi pártbizottság tit-

kára, Cziffra László elvtárs, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei végrehajtó bizottságának tagja, Kiss Imre elvtárs, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei bizottságának tagja, a megyei tanács v. b. elnökhelyettese, Bartha János elvtárs, a Hajdú-Bihar megyei tanács v. b. elnökhelyettese, Kolozsvári Lajos elvtárs, a Hajdú-Bihar megyei Tanács v. b. titkára, Ménes János elvtárs, Debrecen Városi Tanács v. b. elnöke. A megnyitóján ünnepségen ezenkívül megjelentek a négy megye párt- és tanácsvezetői, valamint a meghívott vendégek. A megnyitóján ünnepség délután két órakor kezdődött, melyen Dőgei Imre elvtárs elvtárs beszédet, lési módszereit és eredményeit mutatja be, megismerteti a mezőgazdasági tudományos kutatás legújabb eredményeit is.

Ez a kiállítás mezőgazdaságunk fejlődését szolgálja

— A forradalmi munkáspárt kormány nevében üdvözölöm a tiszántúli tenyészállat kiállítás és vásár megnyitására alkalmából Békés, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szat-

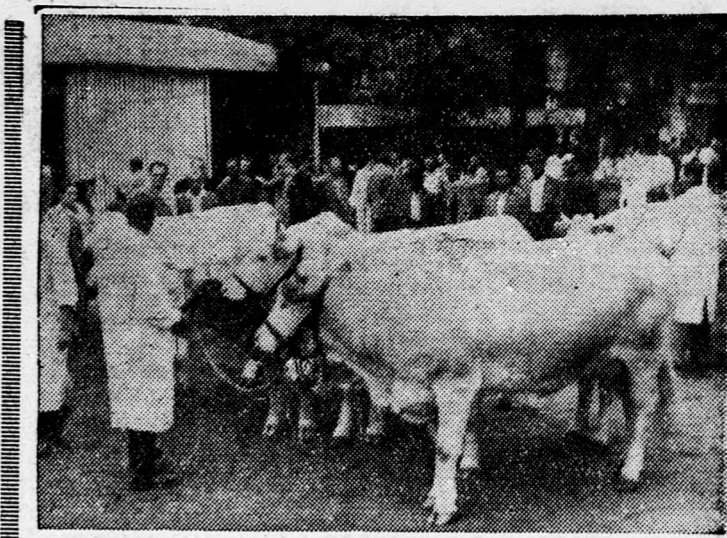
már és Szolnok megyék mezőgazdasági dolgozóit, a párt- és állami szervek munkatársait, vezetőit és a megjelent vendégeket — kezdte Dőgei elvtárs beszédét.

Dőgei Imre

— A tiszántúli tenyészállat kiállítás és vásár megrendezését azért tartottuk szükségesnek — folytatta —, mert a Tiszántúli, az Alföld jelentős szerepet foglal el országunk mezőgazdasági termelésében és különösen az állattenyésztésben. Tiszántúli termelési adottságai igen változatos mezőgazdasági termelést tesznek lehetővé, és termékei nemcsak belföldön, hanem világviszonylatban is hírnevet szereztek. Tiszántúli mezőgazdasági termékei nemcsak az ország lakosságának ellátásához járulnak hozzá, hanem nagymértékben elősegítik a mezőgazdasági termékek exportjának növelését is.

Ez a kiállítás a termelésben élenjáró állami gazdaságok, termelőszövetkezetek és egyé-

Nagy sikert arattak a kiváló tehének a kiállításon

felszabadulás óta Tiszántúli szorgalmas dolgozó népe, a mezőgazdasági dolgozói, a tiszántúli állattenyésztési és egyéni parasztek nagy eredményeket értek el a mezőgazdasági termelésben, jelentősen előrehaladtak a mezőgazdasági szocialista átszervezésében. A kiállítás szemléletően bemutatja a szocialista mezőgazdasági nagyüzem fölényét az egyéni kisparscellás gazdaságokkal szemben. Ezt bizonyítja többek között — mondotta — a Biharkeresztesi Állami Gazdaság Pirók nevű tehene, melynek évi tejhozama közel 6500 kilogram. Ugyanígy a termelőszövetkezetek fölényét mutatja a kunszentmártoni Zalka Máté, a nádudvari Vörös Csillag és a kiállítás bemutatott többi termelőszövetkezet kiváló állatállománya is.

Mezőgazdaságunk jövőjének útja: a szocialista nagyüzem

— Az állattenyésztés mellett a mezőgazdasági termelés másik fő ága a növénytermesztés, elsősorban a takarmánytermesztés is bemutatásra kerül ezen a kiállításon. A takarmánytermesztés itt bemutatott módszereinek alkalmazásával elért eredmények a katasztrális holdanként eddig megtermelt átlagos tápértéknek megfelelő kérészetet biztosítják. Gondolok itt elsősorban olyan módszerekre, mint a silókukorica-termesztés, az évelő pillangós takarmányok termelésének kiterjesztése, az öntözéses takarmánytermesztés széles körű bevezetése.

— Megismerhetjük ezen a kiállításon azt is, hogy a helyes talajerőgazdálkodással, a szikes és homokos talajok javításával, a korszerű növénytermesztési módszerek és a gépek alkalmazásával milyen természetesen növelést lehet elérni. A gyenge termőképességű Szabolcs megyei homokterületeken a gyümölcs, elsősorban a téli alma termeszésre történő áttérés, Békés, Hajdú és Szolnok megyék szikes, szinte semmit sem termő területein az öntözéses termelés mind újabb és újabb lehetőségeket nyújt ahhoz, hogy növeljük a mezőgazdasági termelés értékét.

— Ez a kiállítás mutatja — mondotta ezután —, hogy nem akarunk lemaradni a világviszonylatban végbemenő fejlődésről, a magyar mezőgazdaságnak is előre kell haladnia a szocialista nagyüzem fejlődése útján. A kapitalista és tőkés országokban egyaránt a kisparscellás üzemeket felváltják a nagyüzemi gazdaságok. Így például az Észak-amerikai Egyesült Államokban 1925-től napjainkig csaknem 2,5 millió farmgazdaság ment tönkre. Hasonlóan lehetne számadatokkal bizonyítani ezt a többi tőkés országról is. A szocialista társadalmi rendszerben nem ilyen módon történik a mezőgazdaság fejlesztése. Mi — mint a többi szocialista országok, a mezőgazdaságot a szocialista nagyüzemek szervezésével akarjuk továbbfejleszteni. A Szovjetunió parasztságának felemelkedését, a több mint 30 év óta fennálló szocialista mezőgazdasági termelés biztosította és biztosítja. Ezen az úton halad a bolgár parasztság, ahol már lényegében befejeződött a mezőgazdaság szocialista átszervezése. Jelentős eredményeket ért el a csehszlovákiai román parasztság is ezen a téren.

Pártunk agrárpolitikája az egész dolgozó parasztság érdekeit fejezi ki

Ezután arról beszélt Dőgei elvtárs, hogy nálunk az 1956-os októberi ellenforradalom sok kárt okozott a nép- és mezőgazdaságnak, és a mezőgazdaságnak is. A termelőszövetkezeteknek csaknem felét erőszakosan felszámolták. Az ellenforradalom azonban nem érte el célját, mert a termelőszövetkezeti gazdálkodás egy évtized alatt már tud többet, jobbat termelni. A most megnyitott tiszántúli tenyészállat kiállítás és vásár más tartalommal nyílik meg, mint a felszabadulás előtti. Ez a kiállítás azonban nem mutatja az élenjáró szocialista mezőgazdasági üzemek és egyéni dolgozó paraszti gazdaságok legjobb termelési eredményeit, megismerteti a látogatókkal a mezőgazdasági termelés fejlődésének az útját, a parasztság felemelkedésének a lehetőségét.

Szabolcs-Szatmár megyében 14 Szolnok megyében 28 százalékkal haladták túl az egyéni parasztek termelési ágait. Ugyanígy arányú, sőt bizonyos mértékben nagyobb a többi kalászos gabonafélékből és a kapásnövények legnagyobb részén a termelőszövetkezetek termésátlaga az egyéni parasztekével szemben.

A kiállításban bemutatott termelőszövetkezeti eredmények fényesen bizonyítják, hogy milyen mértékben termel többet a termelőszövetkezet, mint az egyéni kisparscella, és milyen mértékben nyújt biztonságosabb, nyugodtabb életet a termelőszövetkezet tagjai részére, mint az egyéni gazdaság a gazdájának. A termelőszövetkezetek átlagtermései 1957-ben búzából Békés megyében 29, Hajdú-Bihar megyében 30, Sza-

A párt és a kormány mezőgazdasági politikája — hangsúlyozta ezután Dőgei elvtárs — meggyőződhet arról a dolgozó parasztságot, hogy intézkedéseiben a dolgozó népet, ezen belül a dolgozó parasztságot javát akarja. Ezt a dolgozó parasztság tömegei megértették. Ezt bizonyítja az is, hogy ebben az évben is fokozódott parasztságunk termelési kedve és a rendkívül széleskörű időjárás ellenére eddig mindent elkövetett, hogy fokozza a termelést. Az idei termés biztosítása azonban még sok munkát követel és fokozott erőfeszítésre van szükség ahhoz, hogy minél kisebb mérsékeljük a májusi időjárás kártételét. Mit kell tenni ahhoz, hogy ezt elérjük?

Elsősorban a növényápolási és a növényvédelmi munkákat kell pontosan elvégezni, hogy ezzel növeljük a kapásnövények, a szalastakarmányok termésátlagát és javítsuk a minőséget.

Az állami gazdaságok dolgozóinak, termelőszövetkezetek és egyéni dolgozó parasztek feladata, hogy az állatállomány egész évi abrak- és szalastakarmány szükségletét megtermelje. Ezért a szalastakarmány gondos betakarítása, a takarmányozásra alkalmas minden termény fel-

Sok edény érkezik a debreceni földművelésügyi minisztérium feladatára

**A magyar párt- és kormány-
küldöttség hétfőn utazik
Bulgáriába**

Mint ismeretes, a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága és a Bolgár Népköztársaság Minisztertanácsa meghívta a Magyar Népköztársaság párt- és kormány-küldöttségét baráti látogatásra Bulgáriába, a bolgár párt- és kormányköttség tavaly júniusban Magyarországon tett látogatása viszonzásul. A magyar párt- és kormányköttséget, amely hétfőn indul Szófiába — Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának elnöke, államminiszter vezeti. A költöttség tagjai: Kics Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, Dógei Imre földművelésügyi miniszter, Péter János, a külügyminiszter első helyettese, Némethy Béla, a Magyar Népköztársaság szófiái nagykövete. (MTI)

**Nagy sikert
aratolt a jégrevű**

Országjáró útja során szombaton este megkezdte debreceni szereplését Debrecenben a Magyar Jégrevű. Az érdekes és művészi szépségű műsor már az első előadásán mind formai újszerűségével, mind tartalmi igényességével méltán aratott elismerést és komoly sikert a debreceni közönség előtt.

**Megszüntették a Szovjetunióban
a kötelező terménybeadást**

N. Sz. Hruscsov beszámolója az SZKP Központi Bizottságának ülésén

Moszkva (TASZSZ) Nyiltsák számottevő részét a piac-
on értékesítik.
Hruscsov beszédében statisztikai adatokkal jellemezte, hogyan növekedett az utóbbi években a Szovjetunió és az Egyesült Államok mezőgazdasági termelése. Míg az 1950-tól 1953-ig terjedő négy év alatt a mezőgazdasági termelés átlagos évi növekedése a Szovjetunióban 1,6 százalék, az Egyesült Államokban pedig 1,7 százalékos volt, addig

az utóbbi négy évben átlagos növekedés a Szovjetunióban 7,1 százalékra emelkedett, az Egyesült Államokban pedig 1,1 százalékra csökkent.

Az imperialistákat feleltemmel töltik el a gazdasági építésben elért sikereink — jelentette ki Hruscsov — Nyiltan beismerik: A kapitalista rendszert most az a „veszély” fenyegeti, hogy a Szovjetunió és a szocialista tábor minden országára hatalmasabb munkát végez az ipar, a mezőgazdaság, a tudomány és a technika fejlesztése, a népjólét fokozása érdekében.

A Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság, a marxista-leninista pártok vezetése alatt

álló mindegyik szocialista ország valóban megcélulhatatlan anyagot szolgáltat gazdasági sikerével a kapitalista országok dolgozóinak az imperia-
lizmus ellen, a béke, a demokrácia és a szocializmus nagy ügyének diadalért vívott harcukhoz.
Hruscsov rámutatott arra, hogy 1959-től célszerű lenne megvalósítani a mezőgazdasági termelés szakszakszítását a kolhozok, az egyes köztársaságok és területek között.

Az új begyűjtési rendet ismeretve felvetette azt a kérdést, hogy a kolhozoknak előleget lehetne folyósítani az állam rendelkezésére bocsátandó termékekért, anélkül, hogy az előlegért kamatot iránának rováusukra.
A begyűjtés új rendje — mondotta Hruscsov — nemcsak a szükséges élelmiszer-mennyiséget hivatott biztosítani az ország számára, hanem

ennek a rendszernek meg kell teremnie a feltételeket a mezőgazdasági termelés további növekedéséhez is.

elő kell mozdítani a kolhozparasztok kezdeményező készségének fejlesztését a közönségi gazdaság fejlesztéséért vívott harcban.

Hruscsov kiemelte a Központi Bizottság ülésén megvitatásra kerülő intézkedések komoly gazdasági jelentőségét. A géppálmások átszervezése, a mezőgazdasági termékek begyűjtésének megváltoztatása, a begyűjtési árak sokféleségének megszüntetése a munkásokkal és a kolhozparasztokkal szövetségének a város és a falu kapcsolatainak további erősítésére irányul.

A Központi Bizottság ülésének napirendjén szereplő kérdések — állapította meg Hruscsov — igen nagy jelentőségűek a kommunista építés területeinek megvalósítása szempontjából. Érintik a szovjet állam és az egész szovjet nép érdekeit. A nép alapvető érdekeiből a kommunizmus érdekében kell kiindulnunk — mondotta. — Ezek az érdekek azt követelik, hogy a begyűjtés átszervezése és az egységes árak megállapítása mozgítsa elő a munka termelékenységének emelkedését a kolhozokban, a mezőgazdasági termékek megvalósulását az országban, mozgítsa elő a kolhozok erősödését, közös gazdasági fejlődését és a szovjet nép élet színvonalának további emelkedését.

A debreceni Kisparasztok Termelési Segélycsoportja a Pénzügyminiszter 202.957. PM. engedélye alapján megkezdte működését. A tagok önzesszára folyamatosan a segélycsoportban a kisparasztok családjai is bekapcsolhatnak. Tagsági díj családonként vagy egyénileg havi 10 forint. AH.

HÍREK

— Várható időjárás vasárnap estig: Felhőfelvonulások, több helyen eső, egy-két helyen zivatar. Mérsékelt délnyugati szél. A hőmérséklet alakulásában lényeges változás nem lesz.

Várható legmagasabb napi hőmérséklet vasárnap: Nyugaton 18—21, keleten 20—23 fok között. Többször a kilátások: Keleten felhős, emelkedő hőmérséklettel.

— A KISZ városi bizottsága ma, vasárnap este 6 óráig tartó ülést tart a KISZ városi bizottság kulturterében össztáncot rendez.

Elmarad a június huszonegedikére, hétfő estére hirdetett magyar nótásm. A jelek az országos filmharmonianál visszaválthatók.

MOZIK

VIG: ma fél 2, háromnegyed 4, 6 és negyed 9 órakor: Bum a katona.
Fél 2 órakor: APOLLO: ma fél 2, háromnegyed 4, 6 és negyed 9 órakor: Bum a katona.
HÉTFŐN: ma fél 2, háromnegyed 4, 6 és negyed 9 órakor: Fecske küldetése. Debrecenben először 1. és fél 2 órakor: Bum a katona.
Előtte artista műsor. — METEOR: ma du. fél 3, háromnegyed 5, 7 és 9 órakor: Fecske küldetése. — HÉTFŐN: Bum, a katona — IFJUSÁGI: ma fél 2, 4, 6, és 9 órakor: Hét órák. — HÉTFŐN: Bum a katona. — PE-TOFI KERT: ma este fél 9 órakor: Hajlokak. — BEM MOZI: ma 3 órakor: Egy halálraítél megökött. este fél 8 és fél 8 órakor: Hűtlen asszonyok. Csak 16 éven feülieknek, hétfőn este 7 órakor: A spanyol kertész. — MÓRCS ZSIGMOND: (Nagy Sándor-telep) ma fél 6 és 8 órakor: Koldusdák. — OLYMPIA: (Vámpörst út) ma fél 4, fél 6 és fél 8 órakor: A spanyol kertész, hétfőn fél 8 órakor: Egy halálraítél megökött. — OLÁH GABOR: (Tégláskert) ma 5 és 7 órakor: Bocska! — Csapóker: Sámsoni út) ma 5 és 7 órakor: Kicsik és nagyok, hétfőn 7 órakor: Hajlokak a bástyák ellen. — ÁRPAD: (Csapóker, Janos-él) ma 5 és 7 órakor, hétfőn 7 órakor: A két anya. — HEGYEI VANDOR II.: ma Néptanács (Macs): 101-es sas.

Városi mozszoigálat
Nyulas-telep: 7 órakor: Kicsik és nagyok. — Kerekes-telep: 7 órakor: Özönvíz előtt. Csak 16 éven feülieknek! — Homokkert: 7 órakor: Emiratus bukása. — Vörös Csillag mozi: 7 órakor: Hajlokak a bástyák ellen. — MSZBT, Ruhagvár de. 10 órakor: Rajzfilm.

Vasárnapi matiné-műsorok
VIG: de. 11 órakor: Sipka-szoros hósej. Mese az erdő. — APOLLO: de. 9 és 11 órakor: A király és ellenség között. Tigris macskák. — METEOR: de. 10 órakor: A Sipka-szoros hósej. — IFJUSÁGI: de. 9 és 11 órakor: Mese a mozi-ban.

— A hajdúnánási városi vegyeskar ma, június 22-én, vasárnap este fél 8 óráig tartó koncerttel a művelődési otthon színháztermében hangversenyt rendez. A műsorban világhírű szerzők zenekari énekkarrajzai szerepelnek.

— A Munkáügyi Miniszterium 197. sz. Igazgatási Intézete a 1957-es évi névnyilvántartásról folyó hó 9-én, szerdán délután 16 órakor tartja a megyei tanács kulturterében (III. em.) az ipari tanulóknak a Kossuth utcai otthonban fél 4-órát kell gyűlekezni. Bizonyítványkiadás az ünnepély után lesz.

**A mosoly országa
a szabadéri színpadon**

A színház már csak egy hétfőig tart előadásokat. Hétfőn fél 8-órát a színházban a Tervezők vigiátéka, csütörtökön ugyancsak a színházban a carmen kerül színpadra, míg a június elején bemutatott Lehár-operett, A mosoly országa előadásai mind a szabadtéri színpadon lesznek: ma, kedden, szerdán, szombaton és vasárnap este 8 órakor — ha az időjárás is úgy akarja.

Annak érdekében, hogy előadás kedvezően idő esetén se maradjon el, a színház igazgatósága úgy döntött, hogy bizonytalan idő esetén nem a szabadtéri színpadon, hanem a színházban tartja meg az előadásokat. A közönség kelio tájékoztatása érdekében A mosoly országa minden szabadtéri előadásának a napján — tehát már ma is — délután négy órakor a színház előcsarnokában, a tanácsközpontján és a Vörös Hadsereg útja 45. szám alatti Béke cukrászda mellett elhelyezett reklámlámpákon külön táblán közli a közönséggel az előadás helyét. Olyan esetben, ha az előadás a színházban kerülne bemutatásra, a szabadtéri színpadra váltott jegyeket a pénztárnál be kell cserélni.

Lottónyeremények

A lottó 25. játékterére mintegy 120 000-rel több szelvény érkezett, mint az előző hetekben. A növekvő szelvényzám természetesen nagyobb nyeresémet jelent. Ennek különösen a nagy nyerek örülnek, bár ezen a héten még a kisebb nyeresemények összege is meghaladja az átlagot. Ebben természetesen nagy részük volt a nem éppen könnyű nyerőszámoknak is. Mindössze nyolc 4 találatos szelvény volt, nyereséyyössze egyenként 256 769 forint, 791 háromtalálatos szelvény nyereséyyössze egyenként 1293 forint, és a 3672 két találatos szelvény nyereséyyössze egyenként 30 forint.
Különb szerencsése volt ezen a héten B. K. kobányai lakosnak, akinek két négyes találat volt s mintegy félmillió forintot nyert.

**Megnyilt a tiszántúli állattenyésztési
kiállítás és vásár**

(Folytatás az 1. oldalról)

használatán túl, a jelenlegi kedvező időjárást használjuk fel, termeljünk minél nagyobb mennyiségben másodvetésű takarmányokat.

Most előttünk áll a mezőgazdaság egyik legnehezebb, de egyúttal legegyszerűbb feladata: az ország kenyereinek betakarítása. A májusi aszályos időjárás a kalászos gabona jó termésátlásait bizonyos mértékben csökkentette. Ezért most nagyon nagy szükség van arra, hogy megelőzzük a be-

**Ebben az évben kell megalapoznunk
a hároméves terv sikerét**

Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy ebben az évben a mezőgazdasági termelés minél jobb eredményt érjen el, mert ebben az évben kell megalapoznunk a hároméves terv végrehajtását.

Az országgyűlés a napokban tárgyalta a népgazdasági hároméves tervét, amelyben a mezőgazdasági termelésre is igen nagy feladatok várnak. 1960-ig — a hároméves terv átlagában — az előző három év átlagához viszonyítva 12 százalékkal kell növelni a mezőgazdasági termelés értékét. Ez komoly feladat, amelynek végrehajtásához az állam fokozza a mezőgazdaságnak adott segítségét, így 1957-hez mérten 56 százalékkal növeljük 1960-ig a műtrágya ellátást. A géppálmány javítása érdekében az univerzál traktorok arányát a jelenlegi 23 százalékról 40 százalékra, a lánctalpas traktorok arányát pedig 4 százalékról 8 százalékra emeljük. A hároméves terv időszakára előtt számos hibridkukorica előkészítő üzem építünk, ezáltal a hároméves terv végére az ország kukorica vetésterületének 75 százalékához hibridkukorica vetőmag használatát biztosítjuk.

Lehetne még sorolni az állam által nyújtott anyagi támogatást. Ahhoz azonban, hogy ez a támogatás teljes sikert hozzon, az szükséges, hogy az állam anyagi erőfeszítése párosuljon a termelői nagyobb anyagi erőfeszítésével is. A termelőszövetkezetek az utóbbi évben, és minden jel arra mutat, hogy az elkövetkezendő években is, jelentősen növelik a saját erőből történő beruházásokat. Arra van szükség, hogy az egyéni parasztok is az eddigem nagyobb mértékben fokozzák saját anyagi erőfeszítéseiket, termelésük fejleszté-

takarítási veszteségeket, minden szem gabona a szákba kerüljön. Most azonban — hangsúlyozta — amikor az ideai munkánk gyümölcsét tanuljuk be, már gondolnunk kell a jövőre is és a jövő évi jó termésnek első munkáját, a tarlóhántást mindenütt idejében el kell végezni, hiszen ez az év a legkiszámíthatóbban bizonyított, hogy ott, ahol jó talajmunkát, jó vetést, növényápolást végeztek, az aszályos időjárás sem tudott nagyobb kárt okozni a vetésben.

A most megnyitott kiállítás — mondotta befejezől Dógei elvtárs — nagy segítséget nyújt ahhoz is, hogy a hároméves tervben előirányozott feladatokat a mezőgazdasági termelés teljesíteni tudja. Meg vagyok győződve arról, hogy az a kilenc nap, amíg

sében, mert az egész mezőgazdasági termelés hároméves tervét a népgazdaság, egész dolgozó népünk javára csak így tudja teljesíteni.

A most megnyitott kiállítás — mondotta befejezől Dógei elvtárs — nagy segítséget nyújt ahhoz is, hogy a hároméves tervben előirányozott feladatokat a mezőgazdasági termelés teljesíteni tudja. Meg vagyok győződve arról, hogy az a kilenc nap, amíg

KULCSÁR FERENC:

Felszáll a kód

(9. folytatás)

Miután az öreg Dalmi elhagyta a konyhát, Szentesi a töle megszokott széles gesztussal nekitámadt Pistának.
— Na apafej, hogy te kicsoda egy ló vagy, jó szósban hagytál engem a hapsik előtt. Mielőtt odajöttél magyarázom neked, hogy milyen klassz páli vagy, össze akartalak békíteni azzal a Berekkkel és jössz azzal a süket dumáddal! És most nézd meg, hogy ki vagyok én! A történetek ellenére újra megdumáltam a tagokat. Na, térd észre, szedd össze magad és gyérünk, mert minéljárt együtt az egész csődület.

— Te csak ne békíts ki engem senkivel, — kiáltotta szinte magából kikelve Dalmi — mit értesz te ahhoz, ami itt van, te béka, hát azért küldtek minket ide, hogy azzal a népnövényekkel leidd magad, mint egy disznó? Tudod te kikkel ültél te egy asztalnál? Tudod te, hogy ezek miféle emberek?

— Ne üvölts úgy, nem vagyok süket — felelte a másik. — Mi közöm neked hozzá, hogy ezek kicsodák, kicsodák? Ne felejtöd el, forradalom van és most új emberek vannak. És mi van abban, ha az ember megiszik egy-két pohárral velük? Az utasításban nem volt az, hogy ezt nem szabad.
— Az utasításban? Mitéle utasít-

a kiállítás kapui nyitva lesznek, sok-sok ezer mezőgazdasági dolgozóznak, termelőszövetkezetek és egyéni dolgozó parasztnak nyújt hasznos tanulságot és kellemes szórakozást. Mindez elősegíti a mezőgazdasági termelés fejlődését, a mezőgazdaság szocialista átszervezését, népünk életszínvonalának további emelését. Ezeknek a gondolatoknak a jegyében nyitom meg a tiszántúli állattenyésztési kiállítást és vásárt.

Az ünnepélyes megnyitó után Dógei elvtárs, valamint a négy megye párt- és tanácsvezetői és a vendégek, a kiállítás látogatói bejárták a kiállítás területét, megnézték a felvonultatott, számos díjat nyert állatállományt, a Szolnok megyei élműveléses pavilonját, a MESZÓV által kiállított modern mezőgazdasági gépeket, a tokajhegyaljai állami pinceszőlés reprezentatív pavilonját; az egész vásárt. A kiállításról már az első órában igen elismerően nyilatkoztak: valóban azt a célt szolgálja, hogy bemutassa a felszabadulásunk óta mezőgazdaságunk fejlődését, a legjobb módszereket és a fejlődés további útját.

— Eh, mit érdekel engem, hogy minek küldtek, mit bánom én, hogy csendő, vagy nem csendő, mindenkiel szövetkezni kell, hogy véget érjen ez a 12 éves nyomor.

— Úgy, most már kibújt a szög a te zsákodból is — mondta gyorsan Pista — én ököm meg azt hittam, hogy bohókás ábrázolat mögött egy velünk érző ember van.

— A fiú csendesebbre fogta hangját, maga elé meredve folytatta: — Tévedtem, súlyosan tévedtem. Hiába, az öreg Vékony Sándornak ebben igaz volt, kutyából nem lesz szalonna!

Szentesi úgy tett, mintha meg se hallotta volna Dalmi utolsó szavait. Félrefordulva, újra régi, cinikus modorban kérlelte:
— Na, ne prédikálj már apuskám, szedd össze magad és gyérünk. Mondtam már, hogy ránk vár az egész csődület, valami dumát kell tartani, minket akarnak hallani,

Nem megyek sehova — felelte határozottan a másik. Füttylök az egész csürhére, füttylök rád is. Menj, neked való ez! Eredj, ígyval velük. Új a pocolyájukba te béka!
— Szóva így vagyunk! — sipította Szentesi. — Aruló lettél barátocskám, elárultad a forradalmat! Ezt jelenti fogom!

Dalmi arca lángborult — hirtelen felugrott helyéről, megragadta annak kabátját és arcába sziszegte: — Mit beszélsz te hitvány, hogy én áruló vagyok? Te patkány — azonnal takarodj innen, és jelentsd ahol akard —, azzal kituskolta a kis tömszi fiút az ajtón.
Az megállott az ajtó előtt, dült-fült, mérgében először vissza akart menni az arcába vágni a másiknak, de meggondolta magát a nyitott ajtón keresztül annyit kiáltott vissza. — Ezt még megbánod! Azzal sarkonfordult és elszaladt.

Már jó későre járt az idő, a «zom-szedok hazaszállingóztak, a Dalmicsalád lefekvéshez készült, amikor az öreg Dalmi arra lett figyelmes, hogy valaki megkopogtatja az «tcai kisablakot.
— Hát ez meg ki fia lehet, it, en későn — kérdezte ilyedten Dalmi-néni?
A kopogás erősödött.
— Ki az? — Kiabált ki az reg. Kinyitni, majd ha bent leszünk meglátja, hogy ki az — válaszolt egy durva hang.
— Ezek értek jönnek nam — siktította el magát az öregasszony. — Rejtőzz valahogy el gyermekem. — Ugyan már anyám. Már miért

jönnek én értem? Na eresse be őket apám.
Az öreg gépiesen engedelmeskedett. Kinyitotta a kisajtót. A két ember belépett a szobába. Mindket-tök kezében puska és szíjja szak-szerűen karjukra csavarva, kezük fejével a csövet előre tolták. Látszott rajtuk, hogy ezt a jellegzetes mozdulatot nem mostanában tanulták.
A két ember megállt az ajtóban, fejüket körbeforgatták a szobában. Aztán az egyik Pistára mutatva megszólalt.
— Ifjú Dalmi István?

A fiú nem válaszolt, a szobában sűrű csend támadt. A két öreg szemében a kétségbeesés töze égett. A volt csendő folytatta.
— Maga velünk jön!
— Hová és miért? — kérdezte a fiú nyugodtan.
— Majd meglátja.
— Kérem szeretném tudni hová visznek éjnek idején, tudtommal semmi olyant nem követtem el, ami miatt ilyen szokatlan időben magukkal kellene mennem.
— Na, ne beszéljünk annyit, hanem gyérünk — a nyomatek kedvéért kieresztették karjukat a puska szíjából és fenytegetően közle-dtek a fiú felé.
A fiú helyesebben látta nem vitakozni velük. Vette a kabátját elbúcsúzott zokogó anyjától, kezét szorított apjával és elindult a két fegyveres között.

— Jövök én nemsoká vissza anyám ne sírjon, majd beszéllek én ezeknek a gardáival — kiáltotta vissza az utcáról.
(Folytatjuk)

A barátságról és az elvtelen kapcsolatról

A régi szólásmondás szerint: embert barátjáról, madarat tolláról ismerik meg. Természetes, hogy minden embernek, családnak megvan a maga baráti köre, amely rendszerint közös politikai, erkölcsi nézeteken alapul. Sokszor olyan emberek barátsága születik meg, akiknek közös problémájuk van, akiknek közös a munkahelyük. A normális barátság alapja lehet még a közös érdeklődés a művészetek, tudományok, sportok iránt.

Az igazi barátság minden-napi életünknek nagyon fontos összetevője, összekapcsolója, s ez persze nem alakul ki gyorsan és egyszerre. Tudatlanul is sok próbán kell átmennek két-három vagy több embernek egymás előtt, hogy a kölcsönös bizalom, a teljes baráti kapcsolat és vonzalom kialakuljon. Az említett tényező – a közös politikai, erkölcsi nézetek, munkahely, közös érdeklődés és kulturális érdeklődés – mind-mind alapot adhatnak a kapcsolatok kialakulására. Valóban azonban akkor jön létre az igazi barátság fenntartás nélkül, ha a barátok a legnagyobb megpróbáltatások idején tudnak élni vagy halni egymásért, és a legnehezebb helyzetben is képesek lemondani egyéni ön-zsértelemről, ha vállalják a hátrányosságot a barátért, ha az bajba kerül. Az igazi barátságnak persze vannak egyéb apró-cseprő megnyilvánulásai – például mint mondják: „az inget is leadná magáról” vagy: „a szájától is megvonja a falatot” stb. mon-dások fedik ezeket a fogalma-kat. Az ilyen barátság kialakulása, megszületése való-ban szükség van – az élet-nek egyik nagyszerű élménye és szépsége. De az igazi barátról nem lehetnek és nin-csenek gátlásai, hogy bátran és szemtől-szembe megmond-ják az igazságot, ha az nem a dicséret hangján szól.

A barátságnak van azonban egy egészségtelen válfaja, amely lényegében nem is barátság, hanem kapcsolat, kü-lönböző egyéni, önző érdekek alapján. Az ilyenfajta „barátsá-g” nagyon káros nemcsak az egyénekre, hanem rend-szerint a közre is. És mon-djuk meg mindjárt kerekben, hogy az elvtelen – minden erkölcsi és politikai nézőpont nélküli – kapcsolat, s e kap-csolatok keresése és kutatása kispolgári felfogáson áll. Csú-pán egyéni anyagi és érvény-szerűségi érdekekben képesek eladni lelküket egységek, ha-zudni másnak és önmaguk-nak, mert pillanatnyi érde-kük ezt kívánja.

Vannak emberek – akik sajnos nemegyszer a munkás-osztály sorából emelkednek ki vezetővé, s mégis láplál-ják az ilyen barátság kiala-kulását maguk körül. Ked-velik, ha a munkatársaik, be-osztottaik túlzásba viszik a dicséretet, az ajándozást. Ezek az emberek úgy gondol-ják, hogy azok az őszinte ba-rátaik, akik nem mernék rá-mutatni hibás lépéseikre, cse-lekedeteikre, hanem mindig és mindenkor az elvtelen di-cséret hangján szólnak meg. A dörgölőzők, a fecsegők és az egyéni érdekekért matató karrieristák, érvényesülésre vágyók nem ritkán az ilyen vezetőket elől a szorosabb ba-rátság elmvényére lépnek. Az ilyen elvtelen és könnyű-lelkű „előlépett” barátok rendszerint a kispolgári élet-körülményekből kiindulva használják fel az újdonsült „barátságot”. És ez az éppen, ami nem barátság, hanem elvtelen kapcsolat, amely megcsúfolja a barátság fogal-mának magasatos jelentősé-gét.

Az említett beférkőzött „ba-rátok” aztán minden alkalm-at kihasználják arra, hogy a hozzájuk „leereszkedtet”, úgynevezett „fejeseznek” min-den pillanatban szállítani tud-ják a megfelelő légtört há-zhoz, hogy az elvtelen kap-csolat e-mélyüljön és a köl-csönös elismerés se hiányoz-zék sohasem. Az ilyen ba-rátságok légkörében jönnek létre a kispolgárok által elő-teremtett hangzatosított, úgy-nevezett „szocialista kap-csolatok”, amelyek aztán át meg-átszívják és zavarják egész közelítőket. Ennek alapján sokszor alkalmatlan, a szo-

cialista, a kommunista, de még az általános erkölcsök-től is távol álló emberek ke-rülnek a társadalmi, a gaz-dasági, a kulturális élet kü-lönböző területére. Nagyon sok esetben alapvető hozzá-értés nélkül is. S ezek az úgynevezett „szocialista kap-csolatok” a családi, szór, koma és elvtelen „baráti” kapcsolat alapján helyeztetik el egymást különböző állá-sokba, és közös jóakarattal – kihasználva a magáról me-gfeledezett és lábáról levett vezetőket tisztánlátásának hi-ányát, jogtalan anyagi vagy erkölcsi elismeréshez jutnak. Az ellenség már régen rá-jött arra is, hogy célját akkor is elérje, hogy dicsérei a vezető-ket. Azt a módszert akkor alkalmazzák különösen, am-ikor a hatalom már megerő-södött, s restaurációra nem sok kilátás van. De fel kell ismerni az ilyen dicséretelő-keket, dörszölődő, körülnyaló-zó elemeket, mert akkor dőfi le a megszedült, agyoncicsért „barátot”, amikor az nem is sejtí.

A felszabadulás óta lehetne példák ezreit sorolni az igaz és helyesen kialakult barát-ságról, amelynek próbátétele különösen az ellenforradalom alatt és után volt meg. Az ellenforradalom idején pon-tosan elütött a drágakőhöz

hasonló barátság az elvtelen kapcsolatoktól. Az igazi ba-rátok – s ez legtöbbször a harc-os kommunisták között fordult elő – többször bizony-ságot tettek arról, hogy egy-szeméret, a pártért készek vol-tak fegyvert fogni, vérüket, esetleg életüket áldozni. Az elvtelen, ajnározó karrierista elemek azonban visszahúzó-dtak a háttérbe, s nemegyszer a patkánvívukba is bebújtak volna saját életük vagy ér-dekük megmentésére, s többé nem törődtek „fejés” barát-jukkal. Sőt, nemcsak gyáván visszahúzódtak, hanem sok-szor el is adták az úgyneve-zett „barátjukat”. Sőt, egyik naoról a másikra meg is ta-gadták.

Az elvtelen barátság odavezet, hogy az egyéni ér-dekekért a közös kommuni-ista és szocialista erköl-siséget félredobják és gyakran szétválasztják. A félrevezetett, a kispolgárok által elvtelen ba-rátsággal körülvett vezetők pedig a felelősségrevonáskor nemegyszer a bíróság előtt látják csak igazán, hogy hová vezetett az útjuk, meddig sülyvedtek. Az igaz barátság azonban szükséges és helyes, és nagy dolog a kommunis-ták között is.

Fabián Sándor

Közgazdasági napló 1941. június 22 emlékezetére...

150 millió forint értékű termék

A megye szocialista ipara májusban közel 150 millió for-int értékű termelt, ami a múlt év hasonló időszakához viszonyítva 15,4 százalékos emelkedést jelent. Ugyanezen időszak alatt az ipari munká-sok átlagos létszáma 4,6 száza-lékkal emelkedett. A fenti adatok figyelembevételével a megye szocialista iparában májusban az egy ipari mun-dékra jutó ipari termék 337 forint volt. Ez 10,4 százalé-kkal magasabb a múlt év ha-sonló időszakához képest. Ked-vezően alakult a vállalatok bérfelhasználása is. Májusban a 100 forint ipari munkabérré jutó teljes termék 658 forint volt. 12,5 százalékkal magasa-bb mint a múlt év májusá-ban.

Több szék, bútor

A Debreceni Hajlítottbútor-gyár májusi teljes termelése 1,9 millió forint volt. A bútor-gyáriak a múlt hónapban 10,3 százalékkal többet termeltek, mint 1957 májusában. Az üzem munkásainak átlagos létszáma egy év alatt 3,7 százalékkal emelkedett. Az egy ipari mun-dékra jutó teljes termék 6,4 százalékkal növekedett. A száz forint ipari munkabérré jutó teljes termék pedig 13,2 százalékkal növekedett.

A gondatlanság sok tűzkárt okoz

Megyénkben 1958 első negyedében 45 esetben volt tűz. A tüzesetek 51,1 százalé-ka a mezőgazdaságban, 15,6 százaléka lakóházakban és 33,3 százaléka az iparban és egyéb helyeken történt. Az összes tüzesetek közel 70 szá-zaléka gondatlanságból eredt. A negyedév folyamán több mint 230 ezer forint értékű anyag semmisült meg tűzkár következtében.

Vannak az életünkben emlékek, melyeket nem tud elborítani a feledés, mert örömteli, vagy válságos pillana-taikban előbukkannak, megfényszerednek az emlékeztől és visszkivisszük tovább, egy életen át. Sohase múlnak el tőlünk, bennünk élnek, velünk élnek, mint ahogy nem feled-hetjük el soha arcát az anyáknak, fényét a tehélnak, hangját a mennydörgésnek vagy a csillagos eget vagy a tűzvész lobogását.

Igy él bennem 1941. június 22 füledt nyári délutánja. Nem tudhatom miért, hiszen voltak válságosabb pillanataim is, amikor június 22 már megérlette a termést: elvadult, minden emberségükből kivetkőzött SS és nyilas roham-katonákat, a szadizmát, kegyetlenséget és terrort.

Ha 1941. június 22-re gondolok, nem kell keressélnem az emlékezés hullámsávjain, megszólal az magától. Valóhonom az idők rengetegéből egy recsegő hang-szóró... Megittasult férfi hang ordítja a hitleri szöveget magyarul kópiáját:
 — Porba döntöm Oroszországot és ezzel halálos csa-pást mérek a bolsevizmusra! Az Önök hadseregei szétzúzó-znak az orosz kolosszust! A harc, amelybe most belebecsét-koztunk, két világnézet harca. A világ halás lesz nekünk.
 ... És az üvöltő nyitány mellett halkán, nagyon hal-kán szól egy másik hang, a rettentő elővigyázatossággal szinte lehetetlen halkított beszéd, Moszkva magyar adása. Sztálin beszél:
 — A szovjet állam életéről és haláláról, a Szovjetunió népeinek életéről és haláláról van szó. Arról hogy szabadok maradjanak-e a Szovjetunió népei, vagy pedig rabolga-ságba süllyedjenek. Ez a háború nemcsak két hadsereg közötti háború, Ez a háború egyben az egész szovjet nép nagy háborúja a német fasizta haderők ellen. A fasizta elnyomók ellen vívott és az egész népet felélelő honvédő háborúnak nemcsak az a célja hogy az országunk fölött tornyosuló veszélyt megszüntesse, hanem az is hogy segítségk Európára minden népet, mely a német fasizmus igája alatt nyög.

Ennyi volt, amit mi tudunk hallottunk azon a nyor-masztó június délutánon. Pedig mikor Sztálin ezeket a megrendítő szavakat elmondta, már lángoltak a szovjet határvárosok és stukkák vijjogása, tüzserégi lövegek fűlskít-tó csattogása, ágyúk bömbölése formálta véres valósággá Hitler lázalmait:
 „Megsemmisíteni, kirádrozni, porbadönteni”
 Rádióadók száza, újságok milliói röpitették világá a barnainges diktátor diadalordítását.
 És porba döntött virágzó városokat, falvakat, ottho-nokat, ahogy megígérte. Embereket döntött porba, akik otthonaikat védtek, és gyermekeket döntött porba, akik nem tudták miért haltak meg. S porba döntötte az emberi lelkiismeret, mert a náciseregek elaljasodtak és rabló-háborút kezdtek. Már nem is hamis eszmenyekért harcoltak, hanem rablót ikonokért, borgözös éjszakáért, asszonyokért, halottak szájából kiverő aranyfogakért. De a szovjet népet, a szovjet országot meg sem sikerült porba dönteni. Az osztályellentétektől megtisztult ország soha nem látott erős-téses erővel tudott fellépni a hódítóval szemben. Az erőfeszít-és eredményeként évente 30 ezer harcosai, rohamlőveg és páncéltűz robotogt szüntelen áradatban a hátrszágból az arcvonalak felé. A repülőgépgyárak évente 40 ezer harci repülővel sőtétítették el a fasziták fölött az eget. 120 ezer ágyú dübörgött elő az Ural mögöl évente és 5 millió fegyver-árasztotta el a frontokat. Három megsemmisítő rohammal zúzták szét a faszitákat abban az élet-halál harcban, melyet az USA és Anglia közel 22 milliós hadserege az utolsó időkig tetlenül nézett.

Azóta 17 év telt el. És 17 év nagy idő. 17 év alatt érett férfi lesz a kamaszból, az újszülötthöl eladólány és a fiatal anyakból nagymama. Szemünk láttára nőnek fel azok, akik már békében születtek, a gyermekeink. Hitler izálmái lassan történelmi távolsgba sodródnak és a szerencsétlen-segbe döntött német nép is magára talál.
 Milyen megdöbbentő hát, hogy ennek a szörnyű elmé-letnek, a világpusztuláson ábrázoló, undorító hitleri hagyá-teknek vannak még örökösei. Nyugat-Németország újra mili-tarizálódik. Az atomkilóvőhelyek sötéten sorakoznak, hogy porba döntsek az emberi kultúrát és civilizációt. A nyugat-német militarista NATO parancsnokok és a tojásból mosó kibújó diktátor, De Gaulle egymásra találnak az USA atom-repülővel, a cirkáló terror-bombázókkal. Ravasz róka-politi-kusok, szenilis vén tábornokok, háborúsdiát játszó diktátor-jelöltek fenyegetik a békét. Aki a veszélyt felismeri, az rá-jön arra, hogy itt nem elég a hidegver, a nyugalom.
 Emlékezni kell, szenvedélyesen és szüntelenül emlé-kezni.

Városokra, melyek elhamvadtak. Asszonyokra, akiket megöregített a gyötorem. Gyermekekre, akiknek nem volt gyermekkoruk.
 ... És halottakra és üldözöttekre, rokkantakra, örökös nyomorultakra. Emlékezni, mindig emlékezni kell.
 S ki kell ásni a szívünköl a legfajóbb emlékeket, a legnehezebb pillanatotokat, mert sokszor olyan jó felejteni a rosszat és olyan igen nehéz emlékezni rá.
 De mégis emlékezni és emlékeztetni, szüntelenül, keményen és kérelhetetlenül!
 Addig, míg saját kárunk tanulják meg azok, akik a szenvedésre spekulálnak: Kár a fanaduságot a világ népei megértették a hitleri borzalom nagy tanulságát, hogy 1941. június 22 feledhetetlen leckéje legyen az emberiségnek...

Evváró a Marxizmus-Leninizmus Esti Egyetemen

Tegnap, szombaton délután öt órákor az MSZMP megyei pártbizottsága székházában evvázró ünnepség volt a Ma-gyar Szocialista Munkáspárt Hajdú-Bihar megyei Bizottsá-ga Marxizmus-Leninizmus Esti Egyeteme harmadik év-folyama hallgatóinak.
 Az evvázró ünnepség benső-séges keretek között zajlott le. Megjelentek az egyetem tanárai, első- és másodéves hallgatói is. Az evvázrót Nagy Tiborné elvtársnő, az Esti Egyetem igazgatója nyitotta meg, majd Valkó Mihály elvtárs, az MSZMP megyei vég-rehajtó bizottság tagja, a vá-rosi pártbizottság titkára mon-dott ünnepi beszédet. Besz-édében közölte az egye-temet elvzött hallgatókat, majd további munkájukhoz sok sikert kívánt.

Az ünnepség végén a vég-zett hallgatók átvették az Esti Egyetem elvzészéről szóló végbizonyítványt.

„LÁZADÓ MIATYÁNK?”

Széljegyzetek egy vershez

A költészet elidegeníthet-e len joga a kísérletezés. Még azon joga is, ha az mű-vészileg soha sem jelent kész eredményt. Azonban éppen legtöbbszori torzójában, vaj-u-dásában előkészítője egy olyan szántésnek, amelyik majd épp a kísérletezésék jo-gosságát igazolja. Hamis költő egyéniségek példája bizonyít-ják, hogy Pallas Athene csak a mitológiában lehetséges. A művészet igazi útja a fejlő-dés, a kezdeti szárnybontó-gasztól a legmeredekebb ma-gasba ívelésig.

A vers így indul:
 „Mégis, Atyám, ha vagy a mennyekben, — s ha vannak még, kiknek dörgő neved — simító kéz gyanánt virul, — áldást — susog fejük föle; akiknek úgy nevet — szemük, hogy csillogásuk nem vér, nem — átok robbantja szét; nekik, Atyám; — s nekem, ki régen megtagadtalak, — mert ész lett tettem fölött a gyám; — ha vagy, add meg nekünk országodat!”

Hogy mennyi ebben a né-hány sorban az ellent-mondás, azt most ne firtas-suk, a leglényegesebbre azon-ban hadd hívjuk fel a figyel-met. A vers írója, saját állí-tása szerint az Atyát — Is-ten? Allah? Buddha? — már rég megtagadta. Akkor miért kéri tőle az országot? Csak a Miatyánk profán gesztusáért?
 A folytatás azonban még érdekesebb.
 „Mert úgy mondják, kik hisznek még neked, — hogy nálad jenn, ott béke van, s szelid — néped úgy él, úgy zeng lágú éneket, — hogy földi barmok mi, az emberek, — csak sejtjük azt: úgy élni hogy lehet.”

A XX. században különö-sen pregnáns példái vannak a fentebb elmondottaknak. A formabontás, az izmusok tob-zódása legtöbbször a keresés vajudását jelzi, nemegyszer társadalmi elégedetlenség, s a változás sürgetése sűrűsödik alatta. Olykor tiltakozás is volt ez a művészi megreke-dés és megmerevedés ellen, az egy állapot állóvízének fel-zaklató szándéka is benne villogott.
 Mindez az Egyetemi Élet legutóbbi számának lapozása közben jutott eszünkbe. Eb-ben a stencilezett újságban — a Kossuth Lajos Tudomány-egyetem MSZMP és KISZ szervezetének lapja — ugyan-is van egy vers, mely érde-kes módon értelmezi a költé-szet jogos kísérletezését.

Azt, hogy a szerző plety-kákra ad, az előző állításból — tudniillik már rég megta-gadta az Atyát — tudjuk. De hogy nyilatkozhat akkor ő így, hogy földi barmok mi, az emberek?
 Ő írta pár sorral feljebb: „mert ész lett tet-teim fölött a gyám”. A két sor állítása között van némi különbség, s valahogy így a kettő együtt elképzelhetetlen. Vagy az utóbbit csak azok állítják, „kik hisznek még neked”? Lehet, hogy így van, a megfogalmazásból a magyar nyelv szabályainak megfele-

lően azonban más derül ki.
 A vers továbbálemzésénél aztán különösebben újat már alig lehetne mondani. Az állí-tások és tagadások egymás-nak egész logikátlanul ellent-mondanak, a vers végén pe-dig az olvasó utolsó hőkke-nettel azt summázza, hogy az író még szándékaiban is el-lentmondásos, hiszen attól vár erő, segítséget, akit ver-se elején már rég megtaga-dott.
 „Adj új erőt, hogy a válót, csodát — megszokva majd, minden kisértéted — lerom-bolva, magunkat is verve, — tiz törnyi körmünköt vérdbe és — húsába vájva, fejünk emelve, — megöljük a go-noszt; s hogy reszkess te, — mert holnap, ma még quenge barmaid, — az emberek szent gépeik elé — kötik volt iste-müknek láncait.”

Kecskepróba

Persze félreértés ne essék, nem azért szánunk erre néhány sort, mintha világre-ngető dolog történt volna az irodalomban. Nem, illyesmírói szó sincs. A Lázadó miatyánk, mint vers például nagyon rossz, de miután nyomtatás-nak is napvilágot látott, egy érdekes ellentmondásra kell felhívni az újság szerkesztő bizottságának a figyelmét. Történetesen arra, hogy az elvi következetességnek még ilyen kicsiségekben is érvé-nyesülnie kell, mint az Egye-temi Élet szerkesztése.

Az, hogy a szerző plety-kákra ad, az előző állításból — tudniillik már rég megta-gadta az Atyát — tudjuk. De hogy nyilatkozhat akkor ő így, hogy földi barmok mi, az emberek?
 Ő írta pár sorral feljebb: „mert ész lett tet-teim fölött a gyám”. A két sor állítása között van némi különbség, s valahogy így a kettő együtt elképzelhetetlen. Vagy az utóbbit csak azok állítják, „kik hisznek még neked”? Lehet, hogy így van, a megfogalmazásból a magyar nyelv szabályainak megfele-

(Móró Mihály rajza)

Tanácstag fogadóórák

Csaba József városi tanács v. b. titkára 23-án reggel 9 óratól 12 óráig a városi tanácsépületben, Nagy János városi és Osváth István kerületi tanács tag 22-én délelőtt 9 óratól 11 óráig a Pacsirta utcai általános iskolában. Ráthonyi Sándorné III. kerületi és Bogdán István városi tanács tag 22-én reggel 8 óratól 10 óráig az Eötvös utca 48. szám alatti iskolában, Hüse Péter I. kerületi v. b. tag 24-én délelőtt 9 óratól 12 óráig a Hunyadi utca 3. szám alatt, Kovács Imréné I. kerületi tanács tag 23-án délután 5 óratól az Iskola utca 2. szám alatt, Hunyadi Mátyásné I. kerületi tanács tag 23-án délután 6 óratól a Dohányipari Technikumban tart fogadóórát.

Orvosi szűrővizsgálatok

Az iskolai gyermeküldetéssel kapcsolatos orvosi szűrővizsgálatokat a nyári szünet idejében az iskolaorvosok a Ságvári Endre utca 2. szám alatti körzeti orvosi rendelésben hétköznapokon délelőtt 10 óratól 12-ig végzik. A vizsgálatokhoz szükséges előzetes tudósítványt az Országos Tűdszűrő és BCG Állomás (Debrecen, Kossuth utca 12. fsz.) végzi kedd., csütörtök, szombat délelőtt 12 óratól 1 óráig.

Beiratkozások

Beiratkozás a dolgozók általános iskolájába hétfőn és kedden reggel 9 óratól 2 óráig a Béke útja 19. szám alatti általános iskolában. A tanfolyamon heti két előadás lesz, este 5 óratól 9 óráig. A tanfolyamra 15 éven felüli személyek iratkozhatnak be. Beiratkozás az V., VI., VII. és VIII. általános iskolai osztályokba.

Áramszünet

Hétfőn reggel 7 óratól délután fél 4 óráig a következő helyeken lesz áramszünet: Varga utca, Timár utca, Telenki utca, Béke útja, Bathyány utca, Vigkedvű Mihály utca, Nap utca, Baross utca, Hajnal utca, Kandia utca, Zöldfa utca, Kossuth utca mindkét oldala, Cegléd utca, Kigyó utca, Burgundia utca és a környéke, Csapó utca Kigyó utca sarkától a Színház átjáróig. Vár utca, Rákóczi utca, Kőlcsey utca és környéke, Veress utca, Péterfia utca páratlan oldala, Eötvös utca, Maróthy György utca és környéke, Szappanos utca és környéke.

A tárgyalóteremből...

Mindent a gyermekért

Az egyik hajdúsági község tanácstermében a megszokottól eltérő körülmények között fogadják a belépőt. Birák, ügyész, védők és hallgatóság foglal helyet a teremben, mivel a debreceni járásbírószék helyszíni tárgyalás formájában kíván igazságot tenni egy ügyben, egy olyan ügyben, amelyben a megállapíthatóan kimerített vádselekményeken felül a lelkek gyógyítására is szükség van.

Két ember — két gyermek

Két ember ül a vádlottak padján egymás mellett: egy magas, karcsú, 30 év körüli szőke asszony és egy magas, teltarú, negyvenes férfi. Nem most vannak először egymás mellett. 1945-ben az anyakönyvezető előtt is álltak, akkor azonban szívük telve volt egymás iránti szeretettel, az elkövetkező évek boldogságának reményeivel. Most 13 év után szívükben gyűlölség lobog, amely oly erős, hogy a közös gyermekeik iránti szeretetüket is háttérbe szorítja. De miért kerültek ide, a vádlottak padjára?

Házasságukból két gyermek származott, egy 12 éves kislány és egy 9 éves kisfiú. A szülők, miután elhidegülték egymástól, 1953-ban elváltak, de gyermekeiket annyira imádták, hogy mindkettőt magának követelte őket. A bíróság azonban a kislányt az anyának, a fiúcskát az apának ítélte. Az anyának sem akart arról, hogy fiától megváljon, s hiába követ tárgyalás tárgyalást, hiába itéli minden fórum a fiút az apának: az anyának hajthatatlan marad. A hatóság végül érvényt szerez a bírói döntésnek és az apa boldogan viszi több száz kilométer távolságra rajongásig szeretett fiát. Az anyának nem tud azonban megnyugodni, vonatra ül, leutazik a hajdúsági kisközségbe és míg az apa munkahelyén dolgozik, elrabolja a gyermeket és viszi magával az állomás felé.

Gyermekrablás

Értesítik az apát, aki felidőlván rohan a helyszínre és ki akarja szakítani a gyermeket anyja kezéből. Az anyának görcsösen fogja a remegő kezét és nem engedi el. A gyermek sír, reszket, szenved. Végül az apa a kisfiút szemlélve látja megüti volt feleségét, a gyermeke édesanyját. Az

asszony szintén nem hagyja magát és a két szülő a gyermek mellett üti-veri egymást, úgyhogy az apa könnyű, az anyja súlyos testi sérülést szenved. De ezzel sem törődik, s mint egy nősténytigris, hirtelen felkapja a szüleit egyformán szerető szinte alélt kisfiút és elrohan vele. Ennyit az ügy előzményeiről.

Nincs könnyű dolga sem a bíróságnak, sem az ügyésznek. Hiszen azoknál, hogy testi sértés büntetése foggal fenn mindkét részről és gyermekrablás az anyáról és gyermekrablás az apáról: a kisfiú lelki sebeinek begyógyítása is helyet kell, hogy kapjon az ítéletben. A szülők testi sebei ugyanis lassan begyógyultak, de az apát, anyját egyforma rajongással szerető gyermek az átélt iz-

galmak következtében orvosi kezelésre szorul. Akkor, amikor egy 9 esztendő kisfiú nem tud mosolyogni, mert állandóan az új tragédia félelmében reszket, akkor, amikor neki egyformán kell apuka is, anyuka is, bizony nehéz a bíróság dolga, hiszen döntése esetleg egy egész életre szóló rosszat kihatást is eredményezhet.

A szülők pedig szeretik a kisfiút és nem tudják magukat tüntetni azon a gondolatban, hogy a gyerek a másiké legyen. Egymást viszont gyűlölik s nem veszik észre, hogy ennek a szomorú játéknak a kisgyermek lesz az áldozata. Itt, a bíróság előtt döbbenek azonban rá, hogy a gyermekért mindketten felelősek és a jelenlévő mostohaapa és mostohaanya is megrendül.

A gyermek az első

S már hangzik is a bírói ítélet: A Magyar Népköztársaság nevében a két vádlottat bűnösnek mondják ki a terhükre rótt bűncselekményben és ezért az anyát 4 havi, az apát kéthavi börtönbüntetésre ítélik. Mindkét vádlott megremeg és nem a büntetésre gondol, hanem arra, hogy mi lesz most már a kisfiúval. A bíróság azonban a büntetés végrehajtását mindkettőjükkel próbaidőre felüggeszti, mert kedvező hatást vár a vádlottak részéről. Dermedt csend ül meg a tárgyalóteremben, az elítéltek lehorgasztott fővel távoznak a teremből s mindenki érzi, hogy a tárgyalásnak még nincsen vége. Az ügyvédnek minden külön meghatalmazás és díjazás nélkül egyöntetűen a kisfiú képvisel-

őjének szegődnek és ők tárgyalnak a szülőkkel. A tárgyalás hangja, menete és ítélet meghozza a maga — tárgyaláson kívüli gyűlölséget: az apa reszkető hangon lemond a kisfiúról az anyáért, de maga köti ki, hogy tartásdíjat akar fizetni. Viszont időnként meg kívánja látogatni mindkét gyermeket, hiszen a kislány is az övé. Vakációra pedig mindkettőt magához várja. Az anyának ellenkezik, nincs is miért. És az ügyvédnek ott, a folyosón, a lépcső párkányán foglalják írásba az egyeseket, amelyeken az is benne foglaltatik, hogy a gyermekeket mindketten a szülők szeretetére és tisztelésére fogják nevelni.

Felkai Ferenc

Rövidesen befejezik a műtrágya és növényvédőszer raktárának építését. Az építkezés még egymillió 40 ezer forint beruházást igényel.

Az érem másik oldala...

avagy: halljuk a bank véleményét

Három héttel ezelőtt „A bank és a szövetkezet” című megjelent cikk a Naplóban, amely — mint a címből is kiderül — a bank és a szövetkezetek közötti kapcsolat egy-két problémáját feszegette. A cikk megállapította: vannak rendellenességek ebben a kapcsolatban és érdemes megnézni, mit és hol kellene javítani a pénzügyi szervek, a tanácsok és a szövetkezetek viszonyában.

Egy hajdúbüszörményi szövetkezet vezetőinek tájékoztatása alapján szöveztünk két esetet. A szövetkezet vezetői elmondották — s mi az ő véleményük alapján megírtuk — hogy a bank nem adta meg a hitelt olyan beruházásokra, amelyek feltétlenül szükségesek voltak, s amelyeket a szövetkezet már év elején megtervezett. Ugyanebben a cikkben azonban azt is megírtuk, hogy a bank sok esetben nagyon helyesen felülvizsgálja a termelőszövetkezetek beruházási igényeit és ha úgy látja helyesnek, szerényebb, fokozatosan végrehajtható hitelpolitikát ajánlanak az indokolatlanul nagy hitelkért kérő szövetkezeteknek.

Helyes az üzleti érzék de...

A cikkre nemrégiben a bank válaszolt és válaszából kiderült, hogy ennek az éremnek is — mint mindegyiknek — két oldala van. Jóllehet a hajdúbüszörményi II. Kongresszus Tsz vezetősége nem fogadta szívesen a banknak azt a közlését, hogy a sertésvásárlásra kért 60 ezer forint hitelt helyett csak 36 ezer forintot utal ki, de a bank álláspontjának ismeretében mi is azt mondjuk: így volt ez helyes. A szövetkezetnek ugyanis 24 ezer forintja volt a bankban — beruházási célokra tartalékolva. A szövetkezet azonban úgy látszik, jobb megoldásnak tartotta, hogy a 24 ezer forintot továbbra is a bankban hagyja — mert 5 százalékos kamatot kap utána — és igénybe vegye az állami hitelt, amely után csak egy százalék kamatot kell fizetni. Helyes az üzleti érzék, üzleti szellem a gazdálkodásban, azonban azt is szem előtt kell tartani, hogy államunk rendkívül nagy összeget fordít a termelőszövetkezetek beruházásainak segítésére, de ehhez a termelőszövetkezetnek is hozzá kell járulnia, különösen

akkor, ha erre meg is van a módja.

Ki volt a hibás?

Ugyancsak erről a hajdúbüszörményi szövetkezetéről szól a Napló cikkének másik „példázata” is. A példa szerint a szövetkezet megrendelte az építkezéshez szükséges anyagot, az anyag meg is érkezett, azonban a bank nem adott pénzt az utalványok beváltására. Ezért az építkezés megakadt. A bank most arról tájékoztatott bennünket, hogy azért nem folyósított hitelt, mert nem voltak meg az építkezéshez, illetve a hitelek folyósításához szükséges építési terv. A termelőszövetkezet a tervdokumentációt hiányosan küldte be és a bank a hitel folyósítását a törvényeknek megfelelően addig nem engedélyezte, míg a hiánycsúszásokat a termelőszövetkezet nem pótolta. Azonban a termelőszövetkezetek, amelyek elsősorban érdeke az építkezés, egyáltalán nem igényezték ezt a hiányt pótolni. Vége aztán hosszas huzavona után a termelőszövetkezet május 13-án minden okmányt beszerzett és a hitel másnap már rendelkezésre állt. De ha a Tsz nagyon akarta volna, az építkezést jóval előbb is megkezdheték volna, hiszen, mint említettük 24 ezer forint pénze volt a beruházási tartalékszámlán. Ezt az összeget építkezésre is felhasználhatta volna és ebben az esetben az előbb már említett tenyész-állatvásárlásra is megkapt volna a 60 ezer forintos hitelt. Az építkezés tehát csakis amiatt futott zátonyra, mert a Tsz elnöke ahelyett, hogy munkához látott volna, különféle szerveknél kereste a maga igazát, mármint törvénytelen dolgokat senki sem csinálhat, így aztán állt az építkezés is és tenyész-állatvásárlásra sem kerülhetett sor. Ki látja ennek kárát? Csak a termelőszövetkezet.

A bank levele és tájékoztatása megvilágítja az érem másik oldalát is. Azt tudniillik, hogy a bank és a szövetkezetek közötti kapcsolatban nemcsak a bankok hibáztatnak, hanem a szabályok nem ismerése, meg nem értése a termelőszövetkezetek oldaláról is gátolhatja az együttműködést. Ennek a véleménynek közzétételére is szükség volt ahhoz, hogy még egyszer megerősítsük korábbi cikkünkben s szöveg telt megállapításunkat: javítani kell a pénzügyi szervek, a tanácsok és a szövetkezetek viszonyán.

„Jókai úr nyomdásza voltam“

Beszélgetés az ország legöregebb nyomdászával

Olyan csendesen szünyökölt, mintha nem is akarna már felébredni. Együtt bóbiskolt a Csáthy utca poros akácaival ezen a füledt nyári délelőttön Gyökeres Feri bácsi, az ország legöregebb nyomdásza. Olyan volt, amilyenek elképzeltem. Karoszek kartáján elpihenő fakéreg-kezek, halkán koppanó szavak. Szavak, melyek úgy szemerkelnek, mint a csendes szeptemberi eső. Olykor pedig elcsendesednek, mikor a feledés fellegei között előbújik egy-egy vékonyka napsugár, egy régi-régi emlékező.

Itt ül velem szemben Gyökeres Feri bácsi és amikor kezdetfogni feláll, recseg-ropog, nyöszörgő a szék kartája, ahogy belekapaszkodik. Hiszen közel egy évszázad sülyt emelíti ez a szívós, könnök öregember, dacosan tülelve hajdani parancsolóit, tülelve egész korát. Halkan beszél, én harsányabban. Nehezen közelíti meg már a csendes szó Gyökeres bácsit, az öregség betakartá, befonta, mint kérgesre fagyott hó a téli fákat. — Tizenhárom esztendő koromban mentem inasnak Bucsánky Lajos nyomdájába — tekint vissza Gyökeres bácsi 80 esztendő óta iradatlan távolokra.

— A Borsszem Jankót nyomtuk, a Paprika Jancsít, a mosóőnyveket, meséskönyvet. 1884-ben szabadultam. Az anyaegyesületnél kellett

jelentkezni hivatalosan. Utána a Munkás utcába mentem nem hivatalosan és beiratkoztam az önképzőkörbe. Csak hát olyan önképzőkör volt az, hogy ha megtudták volna, milyen, kaptunk volna a kakastollasoktól hideget is, melegeket is. Üldözött szakszervezet volt az, a legelső közül való. Nyomdászokon kívül kevesen voltak ott mások a Munkás utcában, inkább cseh vas munkásokat láttam. Akkor az apám már régen elszökött az elnémesített Pestről — emlékezik az apjára Gyökeres bácsi... Az apjára, aki még Pest utcáin rivalgott éjjent a szabadságharc csapatainak.

Elszökött — mert mint mondta — nem bírta megtanulni a német „bikkfa” nyelvet. De nekem is mennem kellett. Századok iratlan törvénye volt, hogy az iparoslegénynek vándorolni muszáj esztendőnkön át, míg tapasztalatokkal megrakodva tér hazára. Hát ha nem is tapasztalatot, de szenvedést, nyomorúságot gyűjtöttünk eleget, abból éltünk, amit kaptunk, magyaráz: koldultunk. Bejártunk Németországot, Ausztriát, Franciaországot. És hát hogyan is nézett ki az a tapasztalatgyűjtés? Lipcsében beálltam egy nyomdába ólmot cipelni. Azt tanultam, amit eltemtem, loptam. Hanem az osztrákok visszahurcoltak katonának. — Na, ha nyomdász vagy,

majd mi most megnyomunk — mondta a hetke lovastiszt. Bizony nem tetszett akkor a nyomdász fizimiskája az uraknak, mert rá volt arra írva a rebellió, az ellenszegülés. Kétszó, hogy újra civil lettem, a pesti Állami Nyomdába kerültem. Ott készítette a könyvet Jókai nagyságos úr, azokat, melyeket a maga szakálára nyomtatott.

— Beszélgetett-e Jókaival? — kérdelem és nagyot dobban a szívem egyszerre, mert nem kis dolog itt együttülni a Csáthy utcában valakivel, aki Jókaival tereferált. — De mennyire, hogy beszélgettünk! — lobban nagyot az emlékezés, a fáradt szemekben. — Nem volt rártartó ember Jókai nagyságos úr csöppet sem, kis, törpöke ember volt. Dacos, nyugtalan magyar ember. Nem mutatott hajlandóságot sávból társalogni a német nyomdavezetővel, pedig értette a német szót, de nem felelt nyakasságból, kocsakasságból. — Mi újság mesterem? — szorította meg a kezem olyan erővel, hogy végignéztem a póré fejebubájától a cipője magosított sarkáig, hogyan telhet ki ekkor a kis emberből ilyen nagy szorítás.

... Úgy járt a nyomdába lóvasúton, aztán a siklón fől a Várhegyre. A szép, lakkos cipője már akkor poros volt. Különböző egyszerű volt a világa, a haját pedig a tar fején átfésülve, hogy ne lássék a kopaszág, mert fiatal nős-

ember volt ő akkoriban, túl a 70-en. Hanem a Várhegy szél elborzolta az odatanácsolt frizurát, Jókai úr pedig kis fesűjével teregette azt vissza a fejetetejére.

Szerelme volt a betűnek és mikor kezébe vette az „Új földesúr” első példányát, amit én nyomtam, megmosogatta és — megcsókolta. Mi akkor neveltük, és ezért még most is szívesen magam, életem tizedik éviztedében.

— Kivel beszélt még Gyökeres bácsi a hajdani nagyok közül? — Odajárt a mókázó Mikszáth úr is, de övele már kevesebbet találkoztam. Éppen ellenkezője volt Jókai nagyságos úrnak: Lassan mozgó, szép gömbölyű ember, inkább látszott ő valami franczásti mézszárosmesternek, mint írónak. Hiszen akkoriban vékony emberek voltak az írók, mert a könyvektől csak a kiadó hizott, de még az se nagyon. Aztán jött a világháború. Jött 1919.

Itt nagyot ível az emlékezés. A jó kedélyű Mikszáth és a Gyökeres bácsi lelkében is óriássá növekedett törpöke nagyságos úr eltűnnek az idők távolában.

1919. Gyökeres Feri bácsi egyszerre megváltozik. Igen, ez már az ő emléke, csakis az övé. Átvette a nyomda vezetését, úgy nyomták az Egyetértést, a Tanácsköztársaság debreceni lapját. De az öröm rövid volt, mint egy napsugár az őszi délután. Jöttek Horthyék és Debrecenben is szuronyhegyre állították a világot. Gyökeres Ferenc pedig két napon át égette azokat a forrószávu vörös kiáltványo-

kat, hogy a szív belefájdult... De csak elhavasztotta úgy, hogy a Horthy-kopók csak a perget szagolták utána.

— Őt akkor megmentette a véletlen, de a többiek lakoltak. Sterbinszky László két évet ült Vácott, Trunkó Barnát összetörték, Simon János esztendőnkön át bűkjált, de hazasodorta a család utáni vágy, akkor kapták el a kakastollasok, ki sem engedték három esztendeig. — Derék nyomdász volt mind a három — mondja Feri bácsi. — És mindannyian derék emberek voltak. Akiik szenvedtek, megannyi rosszat kiállottak ezért a kis jóért, amit meg sem érthettek szegények.

A végén kicsit elérzékenyül Gyökeres Feri bácsi, hiába, emberöltők távolában testvér lesz, az is aki él, meg az is, aki már a Köztemető csendjében porlad... — Mert tetszik tudni, a nyomdászok javát 30 éves korukra elvitte a hektika. Hát ezért nem nyughattak. Több gondoskodást szerettek volna, kisebb munkaidőt, nagyobb darab kenyeret és egy picit jó életet, egészséget.

— Bizony, Feri bácsi — bóblikint rá gondolatban — ezért csattant hátukon a gumibot és ezért vágott annyiszor a tüntetők közé sortűzek ökle. — S ma már Feri bácsi lelkében a régi májusok virágos kavargása összekavarodik a rendőrkardlapok villogásával, tizenkilenc lobogó, vérfaraló indulói, a lovasrendőrök patasatfogásával.

Mindez egy nagy közös emlékek gomolyodik.

— És minek is kérdezzem őt későbbi időről, olyan időről, melyeknek mi vagy apánk is tanúi voltunk? Hadd emlékezzem ő a nagy küzdelmes távolokra, amikre mi már nem emlékezhetünk.

Valahol ezt olvastam

Amire a nap süt, fényesebb, amire az emlék sűt, szebb.

Feri bácsi 31 éve nyugdíjban él. Nem is tudom, régen mennyit kapott. Ma 720 forint a nyugdíja. De a pénzen felül biztosan érzem, hogy ma többet kap, sokkal többet ennél. Tisztelettel kap és megbecsülést. A Csáthy utca lakói nagy szeretettel veszik körűl. Úgy tekintik, mint egy ránk maradt emléket, drága ereklyét.

S ahogy itt ül most, bealkonyult csendesülő életével, szépen elbóbiskol. Álmában talán éppen Jókai úrral beszélget, aki megkérdi, hogy: hát mit szól mesterem, milyen érdekes világ van manapság Magyarországon?

— Az ám — feleli Gyökeres Feri bácsi — csak megdöglött a kétéjú sas, az urak is beadták a kulcsot és a munkások lettek az urak mifelénk. S ez bizony kimaradt a jövő század regényéből...

Elnézem a szunyókáló öregemet, ahogy átöleli a félhomályt és a csend. Aztán lábujjhegyen kilopózom a szobából.

(Svéd film)

A halhatatlan Puccini

Száz éve, 1858. június 22-én született Giacomo Puccini, az operairodalom egyik legkiválóbb egyénisége. Pályafutása nem volt akadálytalan. A szegény kis luccai muzsikusi fiú sokszor rőtta éhes gyomorral a milánói utcákat, amíg a Capriccio Sinfonico megkomponálása után rámosolygott az első siker. Az I villi-nél még nem formálódott bizossá kritikai érzéke operája szövegkönyvének megválasztásában, az Edgar-t rákényszerítették, de Prévost Manon Lescart-jában már magára talált és a francia Massenét után is merre vállalni megzenésítését. A Manon után az átütő sikert a Bohémélet palermói előadásra hozta meg, melyet Toscanini ábrított, s melyben Caruso tette felejthetetlené Rodolpho alakját. Ettől kezdve Puccini nevét szárnnyá kapta a népszerűség. A Pillangókisasszony, a Tosca, a Trip-tichon s végül a Turandot halhatatlanná tették a mester nevét.

Puccini többször járt Budapestre is. A milánói kudarccal után itt aratot döntő sikert. Puccini a verista mozgalom vezető alakja volt az operaszínpadon, Zenejével a Quartier Latin paladisszobájában tengődő művészkoldusoknak, a „főhérodót” játékszerűül szolgáló geszának, a rabszolgasorban elvérző Liunak tragédiáját eleveníti meg. Epp így Manonban sem a könnyűvérű grizettet látja, hanem a polgári társadalom számkivetettjét, Cavaradossit ajskán pedig a szabadságot elvető hitvallású magasztosul a Tosca zenéje.

Puccini a színpadi zene egyik legkiválóbb mestere. Zeneikora csupa szín: lírai légység, drámai kitörés, hangulatfestés, egzotikus hatás egyaránt megtalálható benne; drámaiságának és humorának mélysége magávalragadó. Bár helyenként dekadens vonásokat is mutat, valójában megnevesítette a verizmus nyers színpadiasságát. Szíve millió melódiába fogamzott millió emberi kérdést, gyöt-

relmet, szenvedést és boldogságot. Muzsikájának sodró dallamossága, szerencsés témaválasztásai megmozgatták és ma is megmozgatják a tömegeket. Ma száz éve született! Azóta jött a repülőgép, a rádió, a dzsessz; Puccini mégis él, Mimi panaszában, Csocso-szán vágyakozásában, Liu búcsúdalában a halhatatlan mester szíve dobban felénk. DR. NYAKAS LÁSZLO

Rimszkij-Korszakov

Az egész zenei világ kegyelettel és a nagy művészek kijáró hódolattal adózik a nagy orosz zeneszerző, karmester és zenepedagógus: Nyikolaj Rimszkij-Korszakov emlékének, halála ötvenedik évfordulóján. Fiatal korában — bár tanult zongorán és csellón — nem készült zenei pályára; a tengerészeti akadémiát végezte el, és mint az orosz flotta tisztje körüljárta a világot. Művészi pályája Balakirevvel, valamint a népi-nemzeti fel-fogást valló „ifjú oroszok”-kal: Muszorgszkij, Kriev és Boroginnal való megismerkedése után indult, kikkel együtt alkották később az orosz zene történetében korszakos jelentőségű „ötök társaság”-át. Első szimfóniájának bemutatása után néhány évvel, 1871-ben a szentpétervári konzervatórium zeneszerzés tanára lett, s ezt az állását élete végéig megtartotta. Legismertebb művei az Antar néven ismert II. szimfóniája, Szadko (az első orosz

szimfónikus költemény), az Ezeregyéjszaka meséit megel-elevenítő Seherzade című szimfónikus programját, továbbá operái és táncjátékaik, mint a Szaltán cár, Hó-pehely, Aranykakas, stb. O hangszerelte társai műveinek egy részét, többek közt Muszorgszkij Borisz Godunov-ját is. Utolsó éveiben írt műveiben merész kísérletek és előremutató reformok találhatók. Szemléletmódja kife-gészíti nagy kortársát, Muszorgszkijét,ivel együtt az orosz zenei romantika két fő irányát képviselik. Amíg Muszorgszkij a tragikus orosz életnek, a művészi igazságnak, s a népi irány-nak drámai kifejezője, addig Rimszkij-Korszakov műveiben a keleti mesék és legendák káprázatos színpompája, a népi fantázia álomvilágának sejtelmessége szólal meg. Művésze nemcsak orosz, de világviszonylatban is meg-teremkenyítően hatott; így Rimszkij-Korszakov és Muszorgszkij műveinek megismerése segítette teljes kibontakozásához Debussyt, a XX. század zseniális francia zeneszerzőjét is. Zeneszerző-nő-vendékei között olyan kiváló-ságokat is látunk, mint az olasz Respighi.

Rimszkij-Korszakov művel ma is frissen hatnak, s ott szerepelnek a világ valamennyi nagyobb zenekará-nak műsorán. Temesy Tamás

A MÁV Filharmónikusok ünnepi hangversenye

Nagy érdeklődéssel és várakozással tekintett a közönség a zenekar június 14-i hangversenye elé. Méltán, mert mind a hangverseny Beethoven legjelentősebb életművének és művészi fejlődésének képét jelképesen átfogó műsora (I. és IX. szimfónia), mind a zenekar, és a szolisták (Balogh Éva, Tiszai Magda, Bartha András, Fodor János) elismert művészi nővéje, mind a feljövőben lévő Fővárosi Énekkar indokoltá tették a várakozást. A központi művelődési otthon hangverseny-teremtésében megföltötte a zenekar ünnepeiben osztozni kívánó közönség.

Az első szimfónia még Haydnra emlékeztet mind felépítésére, mind hangulata-ra, terjedelmére nézve, de már megtaláljuk benne az újító, előremutató jellegét is. Az első tétel szomorú, keserű játékos száguldasát a finale hullámjatekát jórésben sikerült megvalósítani, amit a hallgatóság lelkes tetszésnyilvánítása is igazolt. A IX-ik szimfónia nagy feladatok elé állítja a karmestert, zenekart, kórust, szólistákat egyaránt. Megszólaltatása mindenképpen nagy teljesítmény, még akkor is, ha a mű egyes ételeiben megfogalmazott mondanivalója: a múlt fája, de már kőd-bevesző emlékei az életől való búcsúzás pillanatában, a tomboló mámorba menekülés, majd a megtisztulás után vágyakozó, vallomásszerű, a vé-

gén megbékélő hang és vé-gül az egész emberiséget át-ölelő határtalan szeretetből fakadó öröm is a leghíányta-lanabb eszközökkel került tolmácsolásra. A zenekar és karmester produkcióján meg-látszott a nagy felelősségér-zet és a gondos felkészülés.

Ha beszámítjuk is a kórus kifejezésbeli plasztikusságá-nak hiányait, a kitűnő Tiszai Magda és Balogh Éva a meg-szokottnál halványabb telje-sítményét, Fodor János in-kább hangerőben, mint átél-tésben megnyilvánuló első adását, a vezénylő Pecs Ist-ván néha kissé katonás, a debreceni és a magyar iro-gdalom egyik halhatatlanjának Fazekas Mihálynak nincs hiteles arcképe. Az a néhány olajkép, rajz, ezekről készí-tett fénykép, szobrászati em-zélmű, amely a Ludas Matyi szerzőjéről Debrecenben ta-lálható, túnyomórészlet szim-bolikus vagy idealizált ábrá-zolást ad, s leginkább a je-lenleg református püspöki hivatalban őrzött Fazekas-kép elképzeléseit, formáit fejleszti tovább. Kevesen tud-ják, hogy ez az alkotás sem Fazekast ábrázolja, s létre-jötte egyrészt valóban viglá-tékba, regénybe illő, más-részt keletkezését még min-dig megkérdőjelesem homály fe-di. S Szabó József a Deb-reczeni Képes Kalendárium-ban megjelent Főhadnagy Fazekas szereleim (1909-es évfolyam) című cikkében meg-említi a költő külsőjéről, ar-cáról még élő hagyományo-kat, s utal az érdekes alkotás eredetére is: „Főhadnagy Fazekas Mihály, a Ludas Matyi hírneves szerzője, ifjú korában szép, deli levante-gyományok, amelyek elre-gyokorú barnabőrűtől marad-tak reánk. Barna arcú, két Gellén Imrét, aki a nehezen szépen teljesítményt nyújtott. A három iskola csaknem 200 főnyi egyesített kórusá-nak számaiból Haendel Győ-zelmi éneke és Kodály Á-brázolói. Egy hozzá hasonló ember után festette Bécsben unoká-ját, Dózseghy Sámuel, unoká-jának nagyrészkedő. Ez már tanuló szavata is hozzájá-rult az est sikeréhez. Illés Kálmán

Az ország első Fazekas-plakettje a Fazekas gimnáziumban

A kálvinista puritán-ság s a festőket idegenbe-űző részvétlenség miatt a debreceni és a magyar iro-gdalom egyik halhatatlanjának Fazekas Mihálynak nincs hiteles arcképe. Az a néhány olajkép, rajz, ezekről készí-tett fénykép, szobrászati em-zélmű, amely a Ludas Matyi szerzőjéről Debrecenben ta-lálható, túnyomórészlet szim-bolikus vagy idealizált ábrá-zolást ad, s leginkább a je-lenleg református püspöki hivatalban őrzött Fazekas-kép elképzeléseit, formáit fejleszti tovább. Kevesen tud-ják, hogy ez az alkotás sem Fazekast ábrázolja, s létre-jötte egyrészt valóban viglá-tékba, regénybe illő, más-részt keletkezését még min-dig megkérdőjelesem homály fe-di. S Szabó József a Deb-reczeni Képes Kalendárium-ban megjelent Főhadnagy Fazekas szereleim (1909-es évfolyam) című cikkében meg-említi a költő külsőjéről, ar-cáról még élő hagyományo-kat, s utal az érdekes alkotás eredetére is: „Főhadnagy Fazekas Mihály, a Ludas Matyi hírneves szerzője, ifjú korában szép, deli levante-gyományok, amelyek elre-gyokorú barnabőrűtől marad-tak reánk. Barna arcú, két Gellén Imrét, aki a nehezen szépen teljesítményt nyújtott. A három iskola csaknem 200 főnyi egyesített kórusá-nak számaiból Haendel Győ-zelmi éneke és Kodály Á-brázolói. Egy hozzá hasonló ember után festette Bécsben unoká-ját, Dózseghy Sámuel, unoká-jának nagyrészkedő. Ez már tanuló szavata is hozzájá-rult az est sikeréhez. Illés Kálmán

gas, nyílt homlok, elmélye-dő szemek, finom metszésű orr, gondozott bajusz jellem-zik. Valami keserű aggle-gényesség és katonás szigorú-ság ri le arcáról. Csak szem-meit révedeznek báronyos, lágy tekintettel a letűnt, édes múlt felé. Tegyük hoz-zá még ehhez az érdekes jel-lenzéshez azt is, hogy a portré alkotója jellegzetesen magyar arcot formált meg, háttérben a Hortobágyi keleti — Debrecen alatti — nyúl-ványaira emlékeztető bokros-ligetes tájjal. A költő egyik kezében lévő borkötéses könyv s a melléte lévő né-hány szál virág világosan utal Fazekas botanikai mun-kásságára.

A kép tehát csak megkö-zelítőleg ábrázolja a Ludas Matyi költőt, s emellett nem dönthető el a szerzőség kérdése sem. Igaz ugyan, hogy az előbbi idézet szerint Dózseghy Sámuel festette volna az arcképet, s ezt az állítást fogadja el Julow Viktor is Fazekas-könyvében, továbbá így ismerteti a mű történetét a legutóbbi akadé-miai kritikai kiadás, azon-ban a Református Kollégium Nagykönyvtárában lévő kép-jegyzék már Dinzer K.-t tűn-teti fel festő-szerzőként. Hoz-zátehetjük még ehhez azt a tény is, hogy S. Szabó Jó-zsef a Debreczeni Képes Ka-lendárium 1908-as évfolya-mában megjelent Dózseghy Sámuel című cikkében nem ír arról, hogy az állítólagos szerzőnek, alkotónak lett volna festői pályafutása, vagy akár festészet utáni érdeklő-dése is.

A Csokonai Kör által 1908-ban Tóth Andrásnal,

Tóth Árpád atyjával elké-szített Fazekas-emléktábla (a Vörös Hadsereg útja 58. számú ház falán) elipszis alakban elhelyezett hat apró domborműve közül az alul lévő középső ábrázolja elő-ző a szobrászművészet nyelvén a Fűvészkönyv költő-társaságát. Poharazás köz-ben örökölte meg a mester e kiselvületű reliefen a két halhatatlan barátot, Csoko-nait és Fazekast, természetesen nem lépve túl a kis-plasztika és az anekdoták-ban élő hagyomány kereteit. A Somogyi Sándor által 1907-ben alkotott Fazekas-Dió-szegi emlékmű megrendel-je, a Csokonai Kör vezetése-ge elkészülése alapján már eleve lemondott a portrése-ről, élethű ábrázolásról, s a szimbolikus ábrázolás keves-bé problematikussá utját vá-lasztotta. Említsük meg még a központi egyetem háta mögött, a Fűvészkert utódjá-ként működő botanikus kertben elhelyezett Kal-lós Ede-féle Diószegi-Fazekas szobrot is, amely romlandó állaga és megfor-máltságbeli gyengesége miatt nem vitte előbbre a Fazekas-ábrázolás ügyét. Alkotója inkább a magyaros-tisztántúli jelleg s az életmű, a foglal-kozás idealizált ábrázolásra törekedett a portrépszerűség helyett, s így meglehetősen elvontta, élettelen né vált mű-ve. Minden további alkotás, ábrázolás az ósképre, a há-lás unokaöccs által festetett olajképre megy vissza, Bal-czer György rajzának a Fazekas Gimnáziumban el-helyezett, a második vilá-gháború végén eltűnt portré-ja, Bars László és Rimóczy József 1955-ben keletkezett olajképei s Rácz Edit főisko-lai hallgató 1956-ban meg-

formált, magántulajdonban lévő tetrakotta-fej is.

Az előbbiekből kiténik, hogy a Fazekas-ábrázolások sorozatából hiányzott a költő portrése szerzőségi ábrázolása. E hiányt kívánta pótolni a Fazekas Gimnázium, amikor megbizta Berky Nándor nyíregyházi szobrászművészt, hogy formálja meg bronzban az iskola névadójának reliefjét.

A Fazekas-portré meg-mintázásánál — amely jelen-leg az ország egyetlen ilyen műfajú és jellegű alkotása — a Diószegi-képet vette alapul. A portrépszerűség, a meg-közeliítő élethűség mellett a művész modern reliefet alkot-tott, kevésbé kiugró és a modern nagykora emlékeztető egyszerű vonal és dombor-ralti formarendszerrel. A bronzbaöntés műveletét Szer-ker Aladár mester műhe-lye végezte el sikeresen, nagy aldozatkészségről téve tanúságot: ezáltal is — mint a néhány évvel öntött Tóth Árpád-dombormű esetében —, úgyszólván ellenszolgáltatás nélkül végezte el a sok gon-dot kívánó munkát.

A reliefet a gimnázium be-járatának jobb oldalán hely-yeztek el, a Tóth Árpád-em-lékművel párhuzamosan. Az iskola a felavató ünnepséget vasárnap délelőtti rendezi az intézet előcsarnokában, az új emlékmű előtt, melynek keretén belül dr. Bán Imre docens tart ünnepi beszédet Papp Imre igazgató bevezető szavai után, s dr. Nagy Já-nos tanár, Kapás Dezso vég-zett növendék szavatait kö-zvetően a párt, állami és moz-galmi szervek, továbbá az egyes iskolák képviselői he-lyezik el koszorúikat. Deb-recen s az ország, a Fazekas Gimnázium kezdeményezése révén így gazdagabb lett a Fazekas-kultusz területén az első élethű plasztikai ábrá-zolással. Bögel József

Ifjúsági kórushangverseny

Egész évi munkájának gyümölcséből adott izelítőt a régi megyeháza dísztermében a Vígkedvű Mihály utcai Altalános Iskola, valamint a Kossuth Lajos és a Fazekas Mihály Gyakorló Gimnázium énekei. Az előadott műsor-számok Bibor Barabásné és Gellén Imre tanárok lelkes, gondos munkáját bizonyít-ják. A Vígkedvű Mihály utcai gyermekkórus műsorából különösen Kodály és Bárdos művei arattak sikert. A Kossuth Lajos Gyakorló Gimnázium énekei külön-bö-ten az egyesített kórus-sz-

moban érezte szép tónusú, színekben gazdag hangvételű és muzikalitását. Végül dicse-dőket illeti a Fazekas gimná-zium énekkarát és tanárait: Gellén Imrét, aki a nehezen szépen teljesítményt nyújtott. A három iskola csaknem 200 főnyi egyesített kórusá-nak számaiból Haendel Győ-zelmi éneke és Kodály Á-brázolói. Egy hozzá hasonló ember után festette Bécsben unoká-ját, Dózseghy Sámuel, unoká-jának nagyrészkedő. Ez már tanuló szavata is hozzájá-rult az est sikeréhez. Illés Kálmán

fel, Csontos, szikár arc, ma-

„Az a lo-zott feny-lött egy-azal fész-lött nem-fizika, se-vényei, tanúbizoi-hajszál-lyú frót-bátrán olvasók Krüdy hetetlen-ta a po-nem fér-bogárgyú-zába sen-a magya-ról vár-az akko-hajlandó-megtörté-Keleten Tanító-séget k-Turgenye-mit Dich-szadik s-nyára e-részszéne-hetetlen-tikus az-kori rab-és késő-Agoston-naiv ósz-son saáj-ról. Az-amelylel-elől álcá-művészet-szerihez-Szinte-történhet-impresszi-ber, hogy-sok hatá-vében fe-kottott m-és módz-szerű sz-i pi egyzs-művészet-Nagyító-művében-sonlatot-korabeli-ne értene-vasóit az-nek tarto-és tartják-sának, m-itt elmon-tására ele-tetből egy-konyodott-szív”. Szerencs-más melk-egyk szer-rozhatatlan-is tökélet

Az álom és a valóság között fenyegető szakadék fölélt egy hosszú asszonyhajszál feszül. A szakadék fölélt nem érvényesek sem a fizika, sem az irodalom törvényei, mert ez a kötet is tanúbizonyság rá, hogy ez a hajszál nemcsak a nagyszülő írói bírája meg, hanem bátran mennek utána az olvasók is a veszélyes úton.

Krúdy művészetét megfigyelve titokká nyilvánította a polgári kritika, mert nem fért bele az irodalmi bogárgyűjtők egyetlen dobozába sem. Mikor Krúdy élt, a magyar irodalom nyugatról várta a napfelkeltét és az akkori kritika nem volt hajlandó észrevenni, hogy megtörtént néha az is, hogy Keleten kel a nap.

Tanítómesterei minden kétséget kizárólag Puskin és Turgenyev, de tanult valamit Dickenstől is és a huszadik század hajnalán bizonyára elképzelhetetlen megrázkóztató sőt mi több lehetetlenségnek tartotta a kritikus azt, hogy író a központi rablóvezérből íróvá vált és később szentté avatott Ágostonnak és Rousseau-nak naiv őszinteségével vallhason saját magáról és koráról. Az egyszerű őszinteség, amely magát a felismerés elől álcázta kora másik nagy művészeinek Chaplinnek mód-szerűen hasonlít.

Szinte csodálatos, miként történt az, hogy ez az impresszív természetű ember, hogyan szabadult meg a sok hatástól, amelyek művében felismerhetők és alkotott magának olyan stílust és módszert, amelyben egyszerű szintézissé válik a népi egyszerűség és a rafinált művészet.

Nagyitővel sem lehet művében egyetlen jelzőt, hasonlatot találni, amelyet a korabeli egyszerű ember meg ne értene, ennek dacára olvasóit az irodalom nyinceneinek tartották nagyon sokáig és tartják még ma is. Stílusának, művészetének és az itt elmondottaknak bizonyítására elegendő ebből a kötetből egyetlen mondat: „Alkonyodott, mint a fáradt szív”.

Szerencsésen került egymás mellé egy kötetbe ez a két regényke. Nem regény-egyik sem, hanem meghatározhatatlan műfajú, de mégis tökéletes írásmű mind a

Könyvnapújdonság

ASSZONYSÁGOK DIJA NAPRAFORGÓ

krúdy gyula: ASSZONYSÁGOK DIJA NAPRAFORGÓ

...kettő, amelyek ékesen bizonyítják előttünk, hogy mennyire romlott volt a polgári társadalom, amelyről szól. Az asszonyságok díja nagyrésben egy pesti találkahely történetét és annak rejtelmeit ismerteti az olvasóval. A Napraforgó egy szabolcsi nemesi kúriában. Így egy kötetben könnyen ellenőrizheti az olvasó, hogy a két házban lakó emberek között úrvizólván semmi különbség nincs.

Még egy bizonyossággal szolgál ez a kötet ilyen feltételek között. A Napraforgó 1918-ban jelent meg folytatásokban. Akkor nem volt cenzúra és az író bátran elmondhatta mindent, részben egyszerű kijelentő mondatokban, másrészt pedig a művészi ábrázolás eszközeivel, amit kora társadalmáról tudott. Nem volt szüksége „a múltba menekülni”. Az Asszonyságok díja a Horthy-idők első esztendeinek terméke. Itt már elmarad az egyenesen kimondott szó és marad a művészi ábrázolás egyetlen lehetősége.

Külön kellene írni a regények valóságmagyarjáról, eleményanyagáról, arról, hogy az író miből mit alkotott. Külön élmény írónak és olvasónak az, hogy mit beszéltek Natália egy pesti. Rízült egy debreceni bérkaszánya emeletén magukról és az íróról, aki őket megmártotta. Krúdynak, akiknek valami korához nem illő őszinteségi defektusa volt, megírhatatlan dolgokat kellett írásba foglalnia és a nyomdák törvényeivel küszködni.

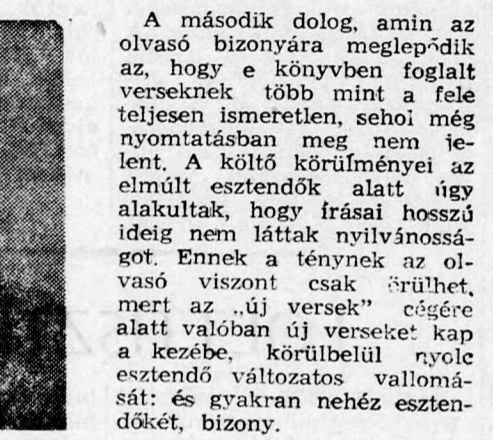
Magyarzatul írásmagyarázatul kritikát és olvasó részére áruljunk el annyit, hogy az Asszonyságok díja azt mondja el, mi minden történt egy férfival, amíg szerelméből gyermeke született.

Mindkét írásműnek a befejezése nagyszerű.

Azok a mondatok, amelyekkel az író az Asszonyságok

díjában gyermeke születését köszönheti, a magyar próza írára, általában a magyar líra gyöngyszemei. Az ilyen mondatok csak az élmény kohójában izzanak fel. A Napraforgóban — és ez Krúdy titka, amelyet olyan régen keresnek — Pistoli a regény furcsra hőse feltámad és egy következő írásban folytatja is szoknyahajtogató mesterkedéseit. Krúdy és fanyar hősei, ezek a szerelemmel megvert emberek a népmesék bátorságával teszik túl magukat minden konvencióra, minden szabályba foglalt illemre és cselekedetnek, szeretnek és bűn-

Fodor József: IDŐK ÚTJÁN

Fodor József, a Munka Vörös Zászló Erdemrendjével kitüntetett költő. Megjelent az „Idők útján” című verses kötet.

Aki e könyvet kézbe fogja, két dolgon lepődik meg bizonyára. Az egyik: az új verseket tartalmazó kötet terjedelme. Új verseket tartalmazó könyvek ugyanis nem ilyen terjedelműek. Azonban e könyvben legalább három könyv anyaga van benne; az 1949-ösétől, amikor a költő utolsó, új verseket tartalmazó könyve megjelent 1958-ig eltel, s talán nem is egészen termékenyen esztendőket teremtett.

Harci riadó köröttem

Hársfa
hüvös suhogásba,
árki fű
porzós futásba,
úti por
szélrebbenésbe,
fecske, gólya
háza, égbé,
rét terjengős virágzába,
földek tompa zöldülésbe,
vetéseken, mintha dárdá,
ezüst erdő, sereg álma.
Apró katonák a rögben.
Szel fúj sürgős gyülekezőt.
Harci riadó köröttem,
viadalt kezdenek a mezők.
Magkatonák, magvitékek
bőknék az égnek vitézül
kebelükből fakadt fegyvert,
nőttön-növő csodadárdát.
Aljászelben megforgadják,
időt várnak segítségül,
szöknek türelmeszakállak
szápkásan a magasságnak,
szaporuló magvitéség,
keményedő sahanmagok
unják az erület békét,
hívják az érlelő napot:

„Minden magvunk üsd lovaggá,
vond be érés aranyává,
ezüst dárdánkat arannyá
váltotaszd át egytől-egyig,
keménységet érlel bennünk,
kaszák előtt hulljunk bátran
s legyen vesztünkben értelmünk.
Nyujts értemtel a kalászbán.”

Kalász László

Szépséget köszöntő

Forró szirmok. Majd alvadtvérből gyöngyök.
E nyárelőn cseresznyefát köszöntök.
Mézga olvad a tüzesvérű törzsön,
míg méhek, hangyák s dongók nyáját őrzöm.
Füvet szövik, kabócákat ugrasztok,
szagosítok dúrt ernyőjü vadkaprot.
Vén pipacsok lángjait, öreg sóskák
parásbotját pillantásaim gyújtják.
Ember, jószág mozgását e tág földön,
S felhők, fények meleg békéjét őrzöm.
Árnyékszőnyeg. Növénylávás görögnyök.
E nyárelőn mindent szépen köszöntök.

Kalász László

Ellenfelek

— Az igazgatónő akar beszélni a tanácselnök elvtársal — szól be a hivatalos Máté István tanácselnök szobájába... már megint! — tette hozzá rosszállólag.

A tanácselnök felnevezett a Hivatalos Közönlönyből és rosszkedvűen mondta: — Miért kell ezt bejelenteni, úgys bejón! — Még éppen nincs itt, de úgy nézem, erre tart... S valóban pár perc múlva belépett az ajtón az általános iskola igazgatónője. — Ráér egy pillanatra tanácselnök elvtárs? — kezdte halk hangon.

Máté István elnyomott egy sóhaját, s széket húzott a lány elé. — Nézze elvtársnő, mit kerestünk, mondhatnám azt is, hogy nem érek rá, de maga — zokor nem essék magának — úgys elmondja, amit akar... úgy hát parancsoljon velem! — A lány egyet nyelt. Látta, hogy valamit akart rá válaszolni, de legyűrte a mondandóját és hivatalos hangon folytatta tovább: — Most jöttem haza a szabadságról és meglepetéssel látom, hogy míg odavoltam, az iskolában bált rendeztek. Tud róla tanácselnök úr?

— Tudok, nem volt helyes, de nem tudtuk másként megoldani. Az ezüstkalászos tanfolyam hallgatói kérték és... nem volt megfelelő helyiség... Mi baj történt? — Oh, nem olyan különös, csak eltörték a villanykörteket, megromlottak a padokat, nem takarították ki az iskolát, egy ablakot betörték, általában valaki a fejével... — Elvtársnő — vágott közbe az elnök — nagyon kérem, hogy írja össze az összes kárt

és teljesen rendbehozhat a tanács mindent, ha már megtörtént, természetesen... — ... Azonkivül elszakadt valahogy Európa hegy- és vízrajzi térképe... — Igen, azt is... soha sincs velünk kibékítve az elvtársnő... — tette hozzá enyhe szerénységgel hangjában a tanácselnök.

— Ez nem az elégedetlenség, hanem arról van szó, megbeszéltük, hogy az iskolát soha semmiféle ilyen célra nem vehetik igénybe. Meg is ígérték, s ahogy kitétem a lábam, máris engedélyt kaptak a bálköz. — Máté István zsebre vágta a kezét, mert valahogy szeretne volna megráncigálni az igazgatónő hosszú fekete haját vagy a rózsás kis fülét. De mégsem tette, csak sóhajtott egyet és annyit mondott: — Hát hiába, az elvtársnő nem tudja elfelejteni az első találkozás emlékét... Látom én.

A kis igazgatónő — mert olyan aprótermetű volt — felkapta a fejét, s magasra tartotta a fityorát: — Csak nem gondolja, hogy én még emlékezek erre az egész ügyre? — Hangja ropogó sántított volt. — En akkor tudomásul vettem, hogy a tanácselnök elvtárs nem szereti a női munkaerőt, ezzel készen is van. — Persze, ez nem teljesen így volt — szólta a férfi csillámpítólal — én nem azt mondtam, hanem... — ...hanem azt, hogy miért nem egy erélyes, komoly férfi igazgatót küld ide a megyei tanács, nem pedig ilyen... szóval egy nőt...

— Kérem elvtársnő, annyiszor elmagyaráztam magának, akkoriban sok probléma volt abban az iskolában, és én csak azért mondtam, egyáltalán nem becslöm le a női munkaerőt — különösen nem a pedagógusokat —, mert azt valom, hogy ez az egyik legszébb női hivatás. — Jó. Ezen most kár vitatkozni, szóval arra kérem, hogy hasson oda, ne forduljon elő máskor ilyen dolog az iskolában. Valamint arra is kérem, hogy a károkat a leg-sürgősebben hozassa rendbe. Jónapot kívánok.

A tanácselnök megvakarta a fejét! De sok baj van ezzel a nővel. Miért is engedélyezték ezt a bált. Különben úgys belekötött volna valamibe. Belekötött ez az élő fába. Még ilyen pulykatermészeti lányt nem láttam.

Az igazgatónő meg így füstöltött magában, amikor kis gumicsizmáiban dagasztotta a tavaszi sarat. „Mindenképpen belém akar kötni ez az ember, el akar innen kergetni, hogy valami komoly, erélyes férfi legyen az igazgató. Na de ebből nem eszik.”

Jó pár nap múlva találkoztak csak, pedig a falu nem volt nagy, de valahogy elkerülték egymást. A tanácselnök örült, ha nem látta, mert csak bosszúságot okozott neki a csépp kis igazgatónő, az meg büszkén került. Egy szer egy párnapon valahogy összeütköztek a sötét folyosón, de csak annyit mondtak, hogy: Na... nem lát? Ja, pardon!

Már olyan enyhe tavaszi volt az idő, amikor egyszer találkoztak. Illetve az igazgatónő kerékpáron jött a szomszéd faluból és kapott egy olyan defektet, hogy csak úgy durrant. — Oh, ha férfi lennék, de csínyját tudnék mondani — csóválta fejete fejét a lány, de hát úgy... — Segíthetek? — kérdezte egy udvarias hang — Látom jókora defekt. — Ili felnevezett — mert egyből ként Ilnek hívták — és még a nyaka is elvörösödött a

bosszúságtól — a tanácselnök állt előtte és alig bírta visszatarítani kárörvendő mosolyát. — Köszönöm, majd magam, máskor is én csináltam meg. — Engedje már meg, hogy segítsék! — Igaz, maga a férfi, maga jobban érthet hozzá — vágta rá gúnyosan a lány. — Tessék csak, csinálja.

A férfi saját kerékpárját letámasztotta és megkezdte a javítást. — A lány kárörvendve nézte, hogy a férfi kabátján egy jókora olajfolt lett, és szende hangon szólította meg: — Jaj, sohasem bocsátom meg magamnak, hogy ilyen nagy folt lett a kabátján, remélem kijön. — Remélem én is, egyből kényt kész is a kerékpárja, tessék! — és kezdte leporolni magát.

— Hiába, férfimunkának nincsen párja, igazán hálás lehetek magának, mi szegény nők igazán semmihez se érünk úgy, mint maguk férfiak. — A tanácselnök elnevette magát. — Mondja, mindig ilyen csipős maga? — Az igazgatónő hirtelen komoly lett és felkapta fejét. — Még egyszer köszönöm a segítségét, de sietek, a viziontlásra. — Ne siessen már, szeretnék valamit mondani magának. Úgys egyfélé meggyünk. Kultúrházat építünk ugyan, s ezzel megszűnik közöttünk mindenféle háborúság.

— Kultúrházat? — És mikor lesz kész? — Bizony, csak jövőre, úgy-hogy addig még egyszer-kétszer elkérjük az iskolát — tette hozzá kötdőve. — Szó sem lehet róla! Az iskola nem bálterem, tessék máshol megrendezni! Felme-gyek akárhová, a megyéhez is, de nem engedem, hogy ott, ahol a gyerekek tanulnak ita-lozzanak az emberek. — Jó, jó ne veszekedjünk! Inkább nem engedélyezünk bált! Rendben van? — Rendezték a földműves-szövetkezetről, van ott egy nagyterem, csak rendbe kell hozni. — Nézze, megmondom magának, hogy már el is tervezték a KISZ-fiatlok, hogy rendeznek ott egy bált és rendbe is hozzák addig a termet, remélem maga is eljön? — Bábla nem járok, de a terem rendbehozásában segíthetek, a KISZ-nek különben is tagja vagyok! — A bál nagyon jól sikerült. Olyan szépen feldíszítették a gyerekek, hogy a lampiomok, színes virágok egészen hangulatos külsőt adtak a régi teremnek. — Az igazgatónő is ott volt természetesen és a tanácselnök is. — Úgy éjfél felé Máté István felállt az asztaltól, ahol addig egy társaságban ült. Szétnézett a teremben. Egy világoskék ruhás fekete lányt keresett. Az éppen táncolt egy magas fiúval, a KISZ-titkárval. — Szabad? — Ili felkapta a fejét s Máté István állt vele szemben. — Lehet, hogy kikoszaroz, de csak felkérem! — Ili olyan piros lett, mint a róza és szó nélkül tette karját a férfi vállára. — De kár, hogy hamarabb nem táncoltunk együtt — milyen jól táncol — kezdte Máté István. — Ili most szelid volt és csak annyit jegyzett meg: — Még kipótolhatja, lesz még bál az új kultúrházban... — Az igaz, csak én nem leszek itt, elhelyeztek a megyében. — A lány megállt egy pillanatra. Elhelyezték? — Sajnálja? — Oh... kivel fogok én ezután veszekedni? — Látja ez igaz, nekem is hiányozni fog kedves szobátúrja...

— Maga kezdte... — Nézze Ilke, ezt ne firtassa! — Szóltanul táncoltak tovább. — Hát azért csak sajnálom — kezdte a lány —, meglesz az a kultúrház, maga meg elmegy, na de egybőlként gratulálók... — A lányt lekérték, az illendőséget betartva ugyan, de viszáskérte megint Máté István. — Azért egy kicsit feltűnő, hogy maga engem másodsorúként le... — Nem fejeztük be ugyan a beszélgetést, s azért bátor-kodtam... — Itt nem lehet befejezni. — Jöjjön akkor egyet sétálni... — Kint eső kezdett esni, al-dott, enyhe májusi eső... s ók sokáig sétáltak az akácfa alá.

Az új tanácselnököt előre figyelmeztette a hivatalos, aki gyermekkorra óta ismerte: — Az igazgatónővel sok baj lesz. Nehéz lány! Ehen van ni, már jön is... — A kis igazgatónő valóban közeledett. — Tanácselnök elvtárs, búcsúzni jöttem — ugyanis át-helyeztek. — Nagyon sajnálom — és hova helyezték? — A megyeszékhelyre... Ugyanis házastársának helyesebb, ha egy helyen dolgoz-nak. Nem gondolja? — Az elvtársnő úgy tudott a lány... — Szombaton lesz az eskü-vőm... — Gratulálók — és ki a vő-legény? — Máté István, a maga elődje — válaszolt szendén a lány. — Remélem a kultúrház megnyitására meghívónak bent-nünk.

KAPUSI ERZSÉBET

NAPLÓ 7

1958. JÚNIUS 22.

Asszonyok Lányok Gyermek

Takarékosság a háztartásban

A kertben locsolgató ismerősöm mutatta, hogy a borsó közé már most káposzta palántákat ültetett. Hiszen a borsó nemsokára kikerül a földből. Gondos asszony, jutott eszembe, hátha más jó tanáccsal is el tudna látni, mert gondolom, nemcsak a kertben lehet takarékoskodni, hanem a konyhán, a vásárlásban, sőt talán a takarításban is. Nemcsak a pénzszor, hanem az idővel, s sokszor az erővel is. És mindezt nem fontos a saját tapasztalataink évtizedeiből összegyűjteni, hanem a tapasztaltabb háziasszonyok tanácsaiból is meg tanulhatjuk azokat. Meg is kérdeztük őket, s íme itt van néhány tanács, de azért a havi konyhapénzből nem fontos a csodálkozó férjnek 50 százalékot visszaadni.

El ne felejtse szabójánál az egyszerű "ingyenvásalást" igénybe venni! Ez is takarékoskosságot hoz. Az a hat-nyolc forint? Az is, mert a közmondás szerint "sok kicsi sokra megy". Meg aztán nem is itt van tulajdonképpen a takarékoskosság. Hanem ott, hogy a vasalatlan ruha elveszíti formáját, tartását, hamar használttá válik. S ha már itt tartunk, jó volna eldönteni, az olcsóbb ruhán takarékoskodunk többet, vagy a jobban megfizetett, tartósabb, szebb anyagot. Jó egy kicsit meg tanulni a varrás nehéz tudományát, ha csak annyira is, hogy a kisebb átalakításokat magunk végezzük el, s milyen meglepetés lesz szegény férjnek az "új" ruha és a zsebben maradt hatvan forint! Pedig ennyit egy szabás-varrás tanfolyamon is meg lehet tanulni.

Jönnek a forró nyári napok. Jó szomszédok összeállnak, s naponként megvesznek egy-egy tábla jeget. No, itt se a Vízműveknek takarékoskodunk csupán. Ugyanis a jégcserebrány nemcsak a vízpótló szódavizet, vagy hűtött vizet rakhatjuk be,

hanem az avasodástól félteni szalonát, zsírt, élelmet, az előre megvásárolt és meg nem főzött húst vagy élelmiszert, a maradék élelmet, s az ünnepi ebédhez készült tartást is fagyasztani. És így tovább.

Néha a házipapucsra költsöt pénz is takarékoskodást jelent, különösen a parkettás szobában, s a nyers-gumitalpas családban, ahol olyan szépen lehet követni a nyomokat, hogy rendőrkutya sem kell hozzá.

Ezen persze a háziasszony erejét kíméljük, ahol a parkettfényezés nem a férfi priviligiuma. S mondjuk el itt, hogy ugyancsak sok erőt takarít meg a háziasszony, ha mosás előtt beázattatja és lezappanozza a mosásba kerülő ruhát, vagy ha a megázott ruhát vasalás előtt kicsit megnedvesíti, ha a parkettát időnként benzinnel tisztítjuk, ha a lefolyókat időnként meleg vízzel leöntjük, s megpumpáljuk, ha télen a szabadban vagy a pinceből élő lefolyócsöveket szalmával, vagy egyéb melegítővel becsavarjuk.

Akkor is takarékoskodunk, ha nem tartjuk a cukrot, sőt, citrompótlót gőz, pára helyen. Ha a burgonyát héjában főzzük, ha a száraz kegyerlet átátva vagy darálva felhasználjuk, ha a gázt, villanyt feleslegesen nem használjuk, ha a citrom és narancshéjat nem dobjuk a szemétkosztályba, hanem a dupla lektórt és így tovább.

Még az sem időpazarlás, ha az ablakokat nemcsak a tavaszi-őszi nagytakarítás alkalmával mossuk le, hanem kétháromhetente száraz újságpapírral áttöröljük. És végül, ha valaki ezeket végigolvasva megállapítja, hogy ő ennél sokkal okosabb, tudatosabb és nagyobb tételekben háztartásában takarékoskodni, e cikk írása akkor sem volt felesleges időpazarlás.

Élelmiszerek tárolása és eltartása jég nélkül, meleg napokon

Előfordul, hogy jég nélkül maradunk és más módot kell választanunk romlandó élelmiszereink tartósítására. Csak a házban és főleg vidéken, ott, ahol hideg pince van, ez nem olyan nehéz feladat. Faluhelyen meg ott van a nyitott kút, abba eresztjük le a romlandó élelmiszert.

Mi a helyzet a jég nélküli városi lakásokban? A tejet minden tizenkét órában felfőzzük. A húst lehetőleg válasszuk külön a csontjától (ez nem vonatkozik a szárnyasokra), a csontot megmosva félmeleg sütőben szárítjuk meg, szellős helyen mullasztjuk (a legyek miatt) akasszuk fel és szükséglet szerint használjuk fel. A húst pácoljuk be és tartjuk két-három napig hűvös helyen vagy süssük át. A húsleveset főzzük egy negyedórát (zöldszék nélkül), majd hűvös helyen, gyakran váltott hidegvízbe állított edényben legfeljebb 24 óráig tartjuk.

Simon Blanka: Házi mindentudójaiból.

FOLTTISZTÍTÁS

BÁRSONYBÓL zsírfoltot forró homokkal veszünk ki. A homokot egy kis gyér szőcső zacskóba töltjük és azzal dörzsöljük a foltot, amíg eltűnik.

BŐRCIPŐBŐL, barnából és szürkéből a zsírfoltot úgy távolítjuk el, hogy kristályvízzel készült magnézium-péppel bekenjük és 5-6 óra múlva kikéreljük, jól bedörzsöljük, s cipőkremmel tisztítjuk.

BŐRCIPŐBŐL, lakkból és sárgából forralatlan tejjel lehet a foltot eltávolítani. Egyszerűen lemossuk tejjel, a foltos részeket ronggyal enyhén dörzsöljük. Utána fehér cipőkremmel kenjük be.

KAKAO- és csokoládéfolttal gyapjuszövetből a következőképpen kell kivenni: Egy tojás sárgáját egy kevés glicerinrel keverjük el, majd kenjük be vele a foltot, egy félóra múlva meleg vízzel mossuk le. Selyemből 20 százalékos alkohol és víz keverékével kell kivenni a foltot.

CUKORFOLTOT melegvízzel ronggyal kell a szövetből kidörzsölni. A rongyot cserélni és forgatni kell.

OLAJFOLTOT fehérneműből úgy távolítunk el, hogy négy rész agyaghoz egy rész mosószódat keverünk és vizet péppé gyúrunk, a foltra kenjük és egy fél napig száradni hagyjuk, aztán meleg vízzel kimossuk. Gyapjuszövetből úgy távolítjuk el a foltot, hogy terpentines ruhával enyhén dörzsöljük. Ha szikkadt, itatós felett vasaljuk, a szövet alá itatós tegyünk.

FFESTÉKFOLTOT ruhamezőből zsáppan és spirítusz elegyével dörzsöljük ki. Ha nem tűnik el, akkor készítsünk híg sósavat és azzal mossuk, de rögtön utána bő meleg vízben ki kell mosni és öblíteni.

FÜFOLTOT gyapjuszövetből vagy selyemből cinklakkal kell eltávolítani. Megnedvesítjük ezzel a szerrel a foltot, de azonnal edves ruhával átdörzsöljük, amíg teljesen kivesszük a rostokból a cinklakkot, nehogy megtámadja a szövetet. Váználószertől kénezéssel tisztítjuk ki a foltot. A foltot benedvesítjük és az anyagot egy tárgyra feszítjük. Egy kenőanyagot fémtálcán meggyújtunk és az anyagot tartjuk a folt felett, amíg a folt eltűnik.

Az átsütött húst naponta pár percig, felhasználásig.

Kitűnően ellát nyersen is például a marhahús, ha erős ecetbe áztatott vastag törőbe csavarjuk, és hűvös sötét helyen (az élékamra kőpadlóján) tároljuk. Ha van alkalmunk például kirándulásra, a száraz húst csomagoljuk kettes csalmalevelebe, úgy napokon át friss marad.

Vaját hetekre tartósíthatunk anélkül, hogy ize változnék, olyanformán, hogy gyűrőtáblán darabonként ki-nyújtjuk, megszózzuk, majd mázas cserepedénybe gyömöszöljük és rétegenként helyezzük el. Legfeljebb 3 ke-lyű, majd légmentesen leköt-jük. Használatkor kivesszük belőle, s újra bektűjük. A használatra szánt részt egy éjszakán át tartjuk hideg vízben, majd a sötét helyen ki-mossuk belőle.

Simon Blanka: Házi mindentudójaiból.

tunk és az anyagot tartjuk fölötté, hogy a láng ne érje, utána alaposan ki kell öblíteni.

GYÜMÖLCSFOLTOT ÉS VÖRÖSBOR-FOLTOT a leg-egyszerűbben a következő mó-don tisztíthatunk. Forralatlan tejjel, vagy savóban 24 óráig ázni hagyjuk, utána ki-mossuk Régi, erős foltozókat fehéreműből kenezéssel (ahogy a fúfoltnál leírtuk) kell eltávolítani.

Az anyák napja, mint üzlet

Az Amerikai Egyesült Államokban az anyák napja nemcsak a gyermeki szeretet ünnepe, hanem igen jó üzlet is. A karácsonyi ünnepek után a második helyen ez az ünnep áll; az idén kb. 850 millió dolláros bevételt hozott a különböző amerikai cégeknek. S hogy az üzlet még nagyobb legyen, egy amerikai vállalat újszerű "ajándékkal" árasztotta el az üzleteket. Aki megfellekedett az anyák napjáról, a következő napokon tetszős képeket vásárolhatott a következő szöveggel: "Bocsáss meg, megfellekedtem Rólád!"

Nem mindennapi örökség

Az év elején Texasban meghalt egy bogaras milliómos, aki egész vagyont egyetlen fiára hagyta. Az örökös a készpénz vagyont - nagy meglepetésére - se nem a páncélszekrényben, se nem a bankban találta meg, hanem az elhunyt házában egyik félreeső szobájában. Az örökség a padlón hevert, s csaknem megtöltötte a háromszor két és fél méteres szobát. A külön milliomos egész készpénz vagyont aprópenzben "tárolta" és az örökösnek háromhónapos megfizetett pénztárosa és könyvelői munkát kellett végeznie, amíg az összeget megszámlolta.

Mátyás király és a szökött huszár

Mátyás király idejében egy vitéz huszárt nagyon sannyar-gattak ezredje tisztjei, úgy-annyira, hogyha ma huszonötöt kapott, holnap ötvenet húztak rá, egyetlen hibája volt csak, a részegség. Meg-untá már a verést, megszökött.

Amint éjszaka búdosott, vilá-gosságot vett észre, tehát arra irányozta lépteit. Végre elérte a házat, hol mécs világított, ott talált egy asszonyt, kit mindjárt követelőleg fel-szóltította, hogy adjon neki en-ni.

Lassabban - kiált az asszony - itt van a pincebén tizenkét fiam, majd megtanít-ják kendet emberségre! A huszár elhallgatott és szé-pen kitudakozta az asszonytól a fiai nevét s a pince holle-tét.

Mikor az asszony eltávozott, a huszár a pince szűk nyílásá-hoz állt kardjával, az asszony fiait nevenként kiszólítván egyenként kivégezte őket. Ez-után bement a szobába és meg-hangosabban követelte az en-nivalót. Az asszony újra el-kezdte fenyegetni, mire a hu-szár azt felelte: - Dejszen jó helyen van-nak már a fiai!

Az asszony megtudván a szerencsétlenségét, elhallgatott és a szökött huszárnak enni adott.

Evés közben megérkezett egy vadász, ki elbeszélte, hogy Mátyás királlyal vadá-szatban volt, de a csapattól el-tévelyedett, s úgy jutott ide. A huszár is elmondta történe-tét, s azután együtt folytatták a vacsorát.

Evés után mindketten le-mentek a pincébe, hol temér-dek aranyat és ezüstöt ta-láltak, a huszár ezt mindjárt a királynak szánta, mire a va-dász megígérte, hogy kiesz-közi a királynál szabadságát és a büntetés alól való föl-mentését. Közakaraból a kin-

cset felrakták a kocsiára és el-vitték Budára.

— Légy csak addig idekűnn, míg én bemegek a királyhoz és elbeszélmem esetedet! — szólt a vadász.

A huszár az ajtó előtt ma-radt, a vadász bement, segy-szerű vadásruháját levettén, felöltötte a fényes királyi ru-hát, mert ő volt Mátyás ki-rály. Azután kimegyt és a hu-szárt, ki nem ismerte fel a fé-nyes öltözetben, megdorgálta, hogy mit ácsorgott az ajtó előtt. Most bement felvette a vadásruhát s ebben jött ki biztatni a huszárt, hogy csak várakozzék, mert a királlyal nem lehet oly hamar beszélni. Majd ismét bement, s királyi ruhában jött ki pirongatni a huszárt, hogy mégis itt ólál-kodik. A huszár megrestelte a dolgát, hazafelé indult, de a vadásruhájú ember visszahív-ja s megmondja, hogy ő Má-tyás király. A huszár térdre esett előtte, a király azonban fölemelvén megbocsátott ne-ki s őt ezredéinek generálisá-vá tette, adott neki aranyos betűkkel frott kutyaórt, hin-tetőt rendelt a számára és sok szolgálvaí ellátta.

A huszár ezután nagy pom-pával indult a falu felé, hol az ezredje feküdt, a hintőt és a szolgálkát kivül hagyva a falu előtt és közlegényruhá-ban ment be.

Dejszen jobb lett volna nekem odamaradni, mint vissza-jönni - mondták a tár-sai - régen ki van már fa-ragva számodra az akasztófa! Ó csak ment tovább, míg a tisztiek el nem fogatták s le-nem húzták.

Mikor már jól elverték, s halálra ítélték, előrántotta a kutyaórt, mire a hetvenkedő tisztiek hozzáfogtak bocsána-tért könyörögni, de ő minden-ki, aki vele méltatlanul bán-t a legkeményebben megbünte-tett.

Mikor már jól elverték, s halálra ítélték, előrántotta a kutyaórt, mire a hetvenkedő tisztiek hozzáfogtak bocsána-tért könyörögni, de ő minden-ki, aki vele méltatlanul bán-t a legkeményebben megbünte-tett.

Mikor már jól elverték, s halálra ítélték, előrántotta a kutyaórt, mire a hetvenkedő tisztiek hozzáfogtak bocsána-tért könyörögni, de ő minden-ki, aki vele méltatlanul bán-t a legkeményebben megbünte-tett.

ÉTELTRECEPTEK

SPENÓTLÉVES

A megtisztított, megmosott spenót megfőzzük, azután szűz át-törjük egy tebezárt zsemlyé-vel együtt. Forró zsírba vetjük, sózzuk, borsozzuk, meghintjük sima liszttel, felegegyünk egy merőkanál tejjel, jól összerögzük, azután hozzáöntünk levest 3/4 zöldséges borjúcsontleves és ezzel is forraljuk még vagy tíz percig. Pírtott kenyérszeletet vagy daszrólott tojásslátaljuk.

BRASSÓI TEKEROS

Fél kiló marhahúsából, 30 deka sertésfészből és 25 deka borjú-somból 2-2 szeletet vágunk. Ki-terjük őket vékonyra és megszó-rjuk 10-10 deka vadrútot, fűstölt hússal, rátesszük a sertésfészele-tet, azt megszorjuk finomra vágott petrezselymes gombával, rá-tesszük a borjúszelét, azt fél cen-timéter vastagon bekenjük elka-part sertésmajjal, amit izlés sze-rintí sovaj, borsos, májorámmával és darált fűstölt szalonnával kever-tünk össze. Az egészet összesodor-juk hosszabban. A fűstöltszelet bekenjük nyers tojásfehé-jevel, tisztá forrállal végigkötöz-jük, és fedett lábosban, egyenletes tű-znél, zsíron puhára pároljuk, min-dig egy kis víz, vagy fűstölt hús levének az utántöltésével. Mikor a külső fűstöltszelet már egészen puha, és a szűzje leállt, kivessz-ük a húst, levétől róla a fona-lat keresztben ferde szeletekre vágva, tátra rakjuk. Ezalatt a szűzje két deci tejjel, keshegy-nyi paprikát forralunk fel és rá-öntjük a húsrá. Körítések rizst adunk hozzá.

DÍOS LEPENY

25 deka lisztet, 20 deka vajot, 2 tojássárgáját evőkanálnyival rum-mal, csipet sóval összegyúrunk. Ha nem

álina össze, egy kanálnyit tejjel is teszünk bele, de ez ritkán szo-kor megtörténi. A tésztát erősen kidolgozzuk, azután ujnyai vas-tagra kinyújtjuk, és két részre vágjuk. Készítjük a következő töltelékét: 8 tojássárgáját habo-sra verek 25 deka cukorral, 2 deka pisztáciát, egy deci tejszínt, 2 evő-kanál rumot és a 8 tojás habját bekeverjük bele. A tésztá egyik felét bekenjük a töltelékkel, tetejére tesztem könnyedén a másik tésztá-lapot: bekenem tojással, meghin-tem vadrútot díóval, spékeltővel megszakítom és a sütőben pirosra sütöm. Ferde négyzeteket vágva belőle, hidegen tálalom.

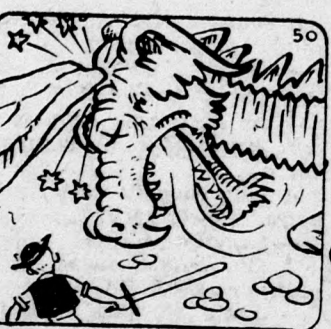
DOBOS TORTA

7 deka törött cukrot, 3 tojássár-gáját habosra keverek, azután hoz-záadom a 3 tojás habját, végül 5 deka lisztet és jól elkeverem. Nagy bádoggal tartalapot megkenek olvasztott vajjal, liszttel meghin-tem, készítek magyagút tésztát ke-nem rá ropogásra sütjük őket. A tartalapot egyenesen helyezzük el és mindig lefődjük egy meleg fedővel, nehogy görbüljenek. Eb-ből a mennyiségből kb. 7-8 tortá-lapot kapunk. Amíg ezek kihűlnek, készítsük a következő krémet: 18 deka törött cukrot 18 deka vajjal habosra keverek, 18 deka csoko-ládét olvasztok tűzön 6 evőkanál vízben, a tűzről levéve addig ke-verem, míg kihül, hozzáadom a cukros vajat és ezzel a krémmel megkenem egyenlően a tartalapo-kat, egymásra illesztve őket. Évő-kanálnyival vizben egy marék kocka-cukrot tesztek a tűzre és folyton keverem, míg aranybarna lesz. Aikor ráöntöm a tortára, a tetején elkenem és mikor langyos lesz, késéssel belenyomom a mázba a tartalapot a szeletek helyett.

AZ EZÜSTFURUYA

A sárkány dühtől elva-kulva rohan kicsi Janira.

Nekirohan fejtel egy ki-álló sziklának.

Kicsi Jani levágja az el-kábult sárkány fejét.

Benéz a sárkány várába, ahol megtalálja a napot.

Boldogan hozza ki meg-kötözve.

A király kérését teljesítve, boldogan indul vissz a jutalomért.

REKLAM

Amadeo lakosnak Biliárdgolyó pasz feje és gúny tár napon elha nyes fejét használja f lönböző ol reklámszöve mikor Róm szöngötte jövök elol hatják a le melyik cég rádió.

BONBO

Nyugat-N baképpen o lyegekét h galomba, a anyaga bonbonok

NINCS

Ella Petr Sea-i asszo te, hogy ki miután 21 alatt melo tojást.

Az asszo az egész tr lakásához ízlet tu szeretett ro tojást. Petr balozott a kiserlete a maradt, me a tojás ossz Mindenkü nem tudok jást - mon met megpr drótköböl ő jadarabokka ban, éjelen ban horáta meg a fogad

A NŐI B

REKOR

33 A 27 éves döntötte a szed" világr las, nélkül 6 percen kere nyével 10 00 televízio le dentudó le óráit és má dekokat ny versenyt ajánlott fel.

Mrs. Gran óra 10 perc szelni és 3-k kor hagyta hangszoróval utára, hogy lenőrizhessék Mrs. Gran rofon előtt b getést, továb ságróknak, nagyon fárad Ferje, Pa lentette: „C csak akkor leg van vala ja.”

SEC

MEG AKAR

A napokba tozó svéd csoportja vilagbajnoksa ba érkező rügök száll erőszakkal b ba és az eg annak mind lenére - megcsokolták kettet mozg 12-17 éves ritseket. Két csak a legne sek aran tu az egyik a már torik b rajongójának seítől. Az incidén pal rendőr ö tny versenyz hogy távolta ideáljaiktól.

HASZNÁL

MÉRGET SZENVEL

Az amerika ban bírósá Pery Hund rendszeresen kevert férje asszony a b védekezett, akarta szokta ról. A bírósá felbontotta é leséget egév ve ítéte.

MULATSÁGOS

ÉRDEKES

REKLAM A KOPASZ FEJEN

Amadeo Quintalle római lakosnak jó ötlete támadt. Biliárdgolyószertűen sima, kopasz feje éveken át nevetésgé gúny tárgya volt. Egy szép napon elhatározta, hogy fényes fejét reklám céljaira használja fel. Fejbőrére különböző olasz cégek felváltva reklámszöveget festettek, s mikor Róma városában közönségre sétált, a szembejövő elbűsülték, hol kaphatják a legszebb cipőt vagy melyik cég árulja a legjobb rádiót.

BONBONIZÚ BÉLYEG

Nyugat-Németországban próbálják olyan preparált bélyegeket hoztak nemrég forgalomba, amelynek ragasztóanyaga különböző ismert bonbonok izére emlékeztet.

NINCS MÁS GONDJA...

Ella Petry St. Leonardson Sea-i asszony (Anglia) közölte, hogy kicsitbe „született”, miután 21 napig a keble alatt melengtetett egy tyúkot.

Az asszony elmesélte, hogy az egész tréfának indult. A lakásához közel levő egyik üzlet tulajdonosának fia szeretett volna kiköltöni egy tojást. Petry asszony megpróbálkozott a „költéssel”, első kísérlete azonban sikertelen maradt, mert 2 nappal később a tojás összetört.

Mindenki azt mondta, hogy nem tudok kiköltöni egy tojást — mondotta —, de én is megpróbálkoztam és egy tojásból összehajtott, gyopjadarabokkal bélelt kis tojásban, éjjel-nappal a nyakamban hordtam és így nyertem meg a fogadást.

A NŐI BESZÉD VILÁG-REKORDJA: 27 ÓRA 33 PERC

A 27 éves Mrs. Grant megdöntötte a „marathoni beszéd” világrekordját: megállás nélkül beszélt 27 óra 33 percen keresztül. Teljesítményével 10 000 dollár, színes televíziós készüléket, mintegy 10 lemezt, aranyórát és más különböző ajándékokat nyert, amelyeket a versenyt megrendező cég ajánlott fel.

Mrs. Grant június 2-án 10 óra 10 perccel kezdett el beszélni és 3-án 14 óra 3 perccel hagyta abba. „Beszédét” hangszóróval közvetítették az utcára, hogy a járkelők ellenőrizhessék teljesítményét. Mrs. Grant, amikor a mikrofon előtt befejezte a beszédét, tovább beszélt az újságíróknak. Elmondta, hogy nagyon fáradt, éhes és álmos. Ferje, Paul Grant kijelentette: „Othon az asszony csak akkor beszél, ha tényleg van valami mondanivalója.”

SEGÍTSÉG! MEG AKARNAK CSÓKOLNI!

A napokban kiabáló, sikoltozó sved iskoláslányok egy csoportja „megtámadta” a világbajnokságra Svédországba érkező argentin labdarúgók szállását. A lányok erőszakkal betörték a szobákba és az egyik argentinait — annak minden tiltakozása ellenére — megrohanták és megcsókolták. A rendőrséget kellett mozgósítani, hogy a 12-17 éves fruskákat észterítsék. Két 15 éves kislányt csak a legnagyobb erőlködés árán tudtak eltávolítani az egyik labdarúgótól, aki már torkig volt a két fiatal rajongójának szeretet-kitöréseitől.

Az incidens óta éjjel-nappal rendőr állt őrt az argentin versenyzők szállása előtt, hogy távolartsa a lányokat ideáljaiktól.

HASZNÁLJON PATKÁNYMÉRGET FERJE ATKOS SZENVEDÉLYE ELLEN

Az amerikai Jackson városban bíróság elé állították Perry Hund asszonyt, aki rendszeresen patkánymérget kevert férje whiskeyjébe. Az asszony a bíróság előtt azzal védekezett, hogy csak le akarta szoktani férjét az italtól. A bíróság a házasságot felbontotta és a radikális feleséget egyévi börtönbüntetésre ítélte.

EBBEN A NYÁRI meleg-

ben mindenféle kánikulai történetek jutnak az ember eszébe. Most a sok-sok kánikulai történet közül egyet említek. Ezt abban a reményben teszem, hogy az olvasó se bánja, ha a nyári melegen szórakoztató, könyvnyű és kissé hihetetlen dolgokat olvashat az újságban. Buzdít a történet megírására az is, hogy nyáron — uborkaszegzonban — a hihetetlen történetek közlésének — ami az újságokat illeti —, már igen régi hagyománya van. Kánikulában születtek hajdan a kétféle borjak, ilyenkor szedték elő az újságok a lochpisi szörnyeteget, az emberfejú kacsát és a kacsafejú embert, mindenfajta kitalált dolgot. En azonban éleken tiltakoznak, ha az alábbi történetet a nagy hőség nyomása alatt létrejött kitalációknak tekintene az olvasó. Tiltakoznak, és bizonyítottan azonnal megnevezném azt a barátomat, akitől ezt a történetet azzal a megjegyzéssel hallottam, hogy ő is meg tud nevezni valakit, aki beszélt egy olyan illetővel, aki személyesen is ismerte azt, aki állítólag első kézből hallotta a történetet, a szemtanútól magától.

NEM HISZEM, hogy mi-

után bizonyítékaimat felsoroltam, bárki is kétségbe merné vonni az alábbi eset hitelét. Nem hiszem márcsak azért sem, mert ismerem az embereket és tudom, hogy mekkora képtelenségeket el tudnak hinni a — hasonló ért-

teki bizonyítékok alapján.

Példa erre egy másik ismerősöm, ifjabb Pasztarek láb-belimenték hitelesítő kalandja. En azonban most nem ifjabb Pasztarek kalandját akarom elmondani, hanem egy másik történetet, s úgy gondolom az olvasó is egyetért velem abban, hogy a sok bevezető fecsegés után térjünk a lényegre.

AZ VOLT A LÉNYEG,

hogy rettenetes meleg volt és rengetegen voltak a strandon. Delután 5 óra felé járhatott az idő, amikor már alábbhagy a hőség, de még most jön a strandolnivalók második nagy hulláma. Bezárnak a boltok, hivatalok, üzemek, s lóhalálában lóhalnak pihenni és hűsülni azok, akik eddig dolgoztak. Ilyenkor a fürdőruhás, a naptól már elbágyadt napozók között felöltözött férfiak, nők jelennek meg, óvatosan át-lépkednek a pirosra sült labakon, kezeken, mennek a kabinjuk felé, hogy levétközzenek és utána zsupsz — be a vízbe. Érdekes dolog ez, nem tudom, megfigyelték-e az olvasók, hogy milyen érdekes ez a dolog. Fekszik, üldögél, bámészkodik, sütkérezik a majdnem meztelen tömeg, s ha feltűnik egy felöltözött nő, mindenki őt nézi. Ha két férfi ül egymás mellett, feltétlenül megbökik egyik a másikat a könyökével, s az orrával mutatja az irányt: nézz csak milyen csinos. Határozottan állíthatom: ha egy nő manapság fel akarja magára a figyelmet hívni a strandon, ne levétközzön, hanem felöltözködjön járkaljon ott alá, s fel, így mindenki őt nézi, míg esetleg ha levétközzön ténferegne, a kutya se törődne vele. Nem érdekes? Ez így van.

TÖRTÉNETÜNK kezdetén

egy olyan hölgy libeggett át a strandolók között, aki különösképpen magára vonta a közfigyelmet. Ha nem félnék attól, hogy olvasóim nagyképűnek és oktanul dicsekvőnek, udvari pletykákkal kérkednek tartanak, elmondanám, hogy a most színrelépő nő Mária Antoinette-hez hasonlítható mozgásával és királynői járásával tökéletes harmóniájával hitva fel magára a figyelmet. Ugyanis Mária Antoinette-ről, a franciák osztrák származású, de később igen rossz véget ért királynőjéről jegyezte fel az akkori történetírás, hogy fel-

rálynői termete és mozgása

volt. Állítólag. Hogy az említett királynő milyen léptekkel vonult volna végig a strandon, azt már mi nem tudjuk, de az biztos, hogy történetünkben szereplő hölgy a férfiszemek elismerő és bámuló figyelmét a strand leg-távolabbi zugából is magára vonta. És a nőket. Mert azt is érdemes megfigyelni: a csinos nőket nemcsak a férfiak szokták megnevezni, hanem a nők is. Sőt, azok még tüzetesebben. Bátoron mondhatjuk tehát a strand közönsége egy emberként kísérte végig a szóbanforgó hölgyet a kabin felé vezető utában, amíg el nem tűnt a medence melletti kabinsor egyik kékre festett ajtaja mögött. Sokan arra spóroltak: no az azt a kabinajtót nem téveszt szem elől, a felső-met megreszkírozza, megfigyeli, vajon levétközzön-e éppen csinos-e az új vendég, mint felöltözve?

S megvárták.

Nem sok idő múlva megnyitott a kabinajtó. A hölgy nagyon sietett a vetkőzésnél, minél előbb vízbe akarta mártani magát, azért vetkőzött olyan gyorsan. Mert máskülönben a nő borzasztó sokáig szokták az ilyesmit csinálni. Nos, érdemes megkivárni, és megvárni a megjelenését. Kijött a kabinból a harmonikus nő a következő öltözkézés: volt rajta egy óriási napszemüveg, egy

jen hanem történetünk

következő szereplőjére, arra az óshajú, szemüveges bácsikára, aki öregesen totyogó léptekkel amott közeledik. A bácsika a masszortól jött, aki annyira öregszyúrta, gyömöszölte öreg izmait, hogy az elbágyadástól lépni is alig tudott. Alig várta, hogy kabinjához érjen, leveste magáról a nehéz, vastag frottirköpenyt és szusszanjon egyet. Rövidlátó volt, el volt foglalva a masszírozás okozta kellemesen zibbasztó érzésekkel, s amúgy is öreg volt már, észre se vette, hogy mi történik tőle pár lépésnyire. Gyanútlanul közelgett a két-ségbeesett hölgyhöz.

És megtörtént a drámai

fordulat. A hölgy felismerte a kínálózó alkalmat, két-ségbeesett, de annál határozottabb lépésre szánta el magát, nekigrott a rövidlátó és erőltén bácsinak, lefejtette róla a sarga frottirköpenyt, a derekára csavarta és futott vissza a kabinjába. A fapapucs csattogott a betonon, s a strand közönsége felvillanyozva figyelte menekülését. Mindenki őt nézte. Csak kevesen vették észre, hogy a frottirköpenyt megfosztott, imént masszírozott rövidlátó és erőltén bácsika milyen leírhatatlanul kétségbeesett helyzetbe került a támadás következtében. Rövidlátó és erőltén bácsika minden szölv: rajta sem volt más ruházat, csak az a frottirköpeny.

Ilyen dolgok

fordulnak, elő ebben a nagy melegben. Most már csak annyi van hátra, hogy elmondjuk a rövid és tanulságos befejezést.

Az imént masszírozott rövidlátó

és erőltén bácsika ingado és bütykös lábaival ugrabugrálvá feloldalasan iparkodott a hölgy után, hangot sem bírt kiadni a száján a megdöbbenéstől, csak a karját nyújtogatta előre és menf, amerré a frottirköpeny sarga foltrajt eltűnni látta. De az olvasó engedelmével, amilyen részletesen eszteltem a hölgy iménti megjelenését, ugyanolyan szűkszavúsággal sikkok el a bácsika kínos állapotát fölött, mert hiszen a két látvány között — divatos sportnyelvén szölv: — legalább két klasszis különbség volt. De nincs is azon semmi részletezni való, hogy egy öltözkéztől megfosztott öreg bácsi fut egy párdúcéptű nő után, aki elrabolta tőle a sarga frottirköpenyt.

Amikor odaért, dörömböl

ni kezdett a bezárt kabinajtón. Az ajtó megnyitott és kinyitult rajta egy kéz. Elegánsan, finoman, mint a régmúlt idők lovagi tornáin a várkissasszonyok szokták, a földre ejtett egy ruhadarabot. A bácsika gyorsan lehajolt érte, reszkető kezeikkel boncolta szét a köpenyt és öltötte volna magára.

DE AKKORRA már oda-

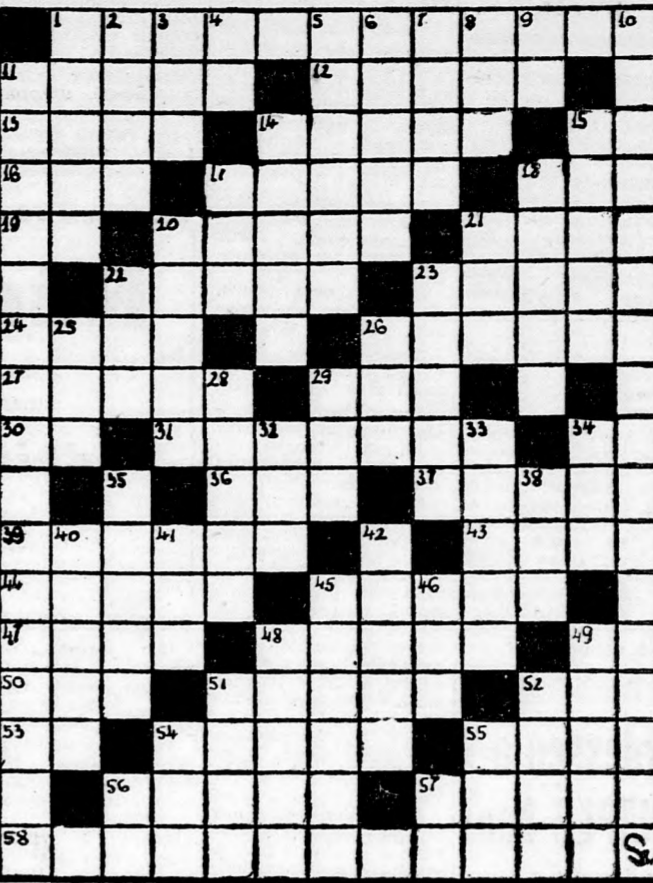
ért a fürdőmester. A szigorú és mord fürdőmester, akinek sokfajta kötelességei között egyike a legfontosabbaknak: vigyázni a strand erkölcsére és éberem ügyelni, nehogy ott valaki botránnyokat okozzon. Márpedig a saját szemével láthatta, hogy itt súlyos közbotrány történt. Egy öreg bácsi meztelenkedik a kabinajtó előtt. Bevitte az öreg az iródába. Ott még morderd és hivatalosabb személyiségek köröm közé kapták a teljesen megzavarodott bácsit, kikérdezték mindenféléről, számba vették családi állapotát, enyhítő körülményként figyelembe vették hajlott korát és azt, hogy 14 unokája van, s közölték vele, hogy nem csinálnak nagy ügyet az esetből, megússza azzal, hogy közbotrány okozás miatt örök időkre eltűnjék az ország minden strandfürdőjének látogatásától.

A hölgy pedig ezalatt hiánytalan öltözkézésben újra megjelent a strandon, táskáját negédesen lóbalva, fapapucsával kopogva végigvonult a fürdőzők között, s elmerült a hideg víz hűsítő és pihentető hullámaiban.

Mocsár Gábor

KÖZBOTRÁNY

1941. JÚNIUS 22. KERESZTREJTVÉNY Emlékezzünk

Vízszintes: 1. Kétbetűsök ábecés rendben: AD, DY, SA, SO, TF, TU. 2. Ez volt 1941. június 22-e a Szovjetunió számára. 11. A legnagyobb magyar lírikusaink egyike. 12. Női név. 13. Idegen pénz. 14. ... csal, becsap. 16. Hivatal — németül. 17. Gyors — tovatűnő. 18. Lyuk — németül (fon.). 20. Körbe-hajt. 21. Kérdőszó. 22. Hulló. 23. Pertszában és Indiában a fehér ember szokásos címe. 24. 1. 26. Kabátszerű ruhadarab. 27. Víz: megsért. 28. Házilátal — egyes vidékeken. 31. ... grad döntő csapás színheye a fasiszta csapatokra. 36. Jelen. 37. A darufélehez tartozó madár. 39. Kegyhely. 43. Jól — latinul. 44. Hűszegő. 45. Arab bíró. 47. Kókadt, bágyadt. 48. Pakolja. 50. O — oroszul. 51. Több hasonlónévű nő. 52. Hozzam. 54. Harapálás. 55. Az angol szigetország lakója. 56. Gyógyyszer. 57. Bántalmazta. 58. A Szovjetunió köveketezes bekepillatkája folytán a nyugati országokban is millió és millió ilyen felfogású ember él.

Beküldendő: vízszintes 1. folytatása függőleges 10. függőleges 11 és vízszintes 58. Beküldési határidő: július 1. A börtökre „Rejtvény” megjelölés irandó.

9. szelvény

Harminc konzervhez „csinos feleséget mellékelünk”

Egy chicagói konzervgyár hádjáratot indított annak érdekében, hogy minden házasságra alkalmas, megrögött agglégényt — megöltösten. A gyár kitűnő gyártmányait főleg agglégények vásárolták, s ez a következő ötlethez indította a gyár rendkívül ügyes reklámfőnökét. Minden dobozban formás pléhemzett rakatott, amelyen a következő tanács olvasható:

ELVENNÉ-E MÉG EGYSZER A FELESÉGÉT?

110 000 francia, angol, svéd, amerikai, német és svájci férjnek tették fel a következő kérdést: „Elvenné-e még egyet a feleségét?” Az érdekeltek 64 százaléka igennel felelt, 24 százaléka megbánta, hogy a feleségével házasságot kötött, 12 százaléka pedig nem volt hajlandó nyilatkozni.

MUNKARUHAK ÜVEGBŐB

A Klement Gottwaldról elnevezett vitkoveci új acélgyárban sikerrel kísérleteztek ki az üvegstokból készült munkaruhát. Az új típusú munkaruhákat Josef Drábek mérnök javaslata alapján készítették el. Az ilyen munkaruha két réteg üvegstokból áll. A két réteg között szintén üvegstokból készült hőszigetelő-betét található. A különleges munkaruha hajlítható, súlya mindössze 4 kilogramm, s 600 Celsius fok meleg ellen is védelmet nyújt.

Ma délután 5 órákor a stadionban
Debreceni Honvéd—Nyiregyházi Építők
A DVSC szombaton elutazott Miskolcra

A két debreceni NB II-es csapat közül a DVSC játszik fontosabb mérkőzést — a tabella első helyén álló Miskolci VSC-vel játszik rangadót a debreceni együttes. Halvány reménye még lehet a DVSC-nek, hogy bajnok lehessen, ehhez azonban elengedhetetlenek veljük, hogy ma délután megszerezze mindkét bajnoki pontot a miskolci Népkerthben az MVSC-től. A DVSC ezúttal is tartalékosan áll ki — Csatlós I. és Farkas még nem állhatnak a csapat rendelkezésére sérülései miatt. A papírforma miskolci győzelmet mutat, hiszen mellette szól a hazai pálya előnye is és a szurkolók biztatása. Debrecenből két külön autóbuszon átutazó száz főnyi szurkoló

buzdítja majd a DVSC-t. A D. Honvéd együttese Debrecenben, a nagyeredi stadionban játszik bajnoki mérkőzést a Nyiregyházi Építőkkel, a Honvédban abban bíznak, hogy 1958-59-ben négyes szeretnének továbbra is szerepelni. A D. Honvéd—Nyiregyházi Építők találkozót 5 órai kezdettel bonyolítják le, míg előmérkőzésként a DMTK—Nagykálló NB III-as-ot találkoztat rendezik, melynek igen nagy a jelentősége az NB III-ból való kiesés tekintetében.

Az MVSC—DVSC mérkőzést Hernádi vezeti, míg a D. Honvéd—Nyiregyházi Építők találkozó Geréb lesz a játékvezető.

DEAC—Nagyhalász
2:0 (0:0)

Szombat délután az egyetemi sporttelepen játszották le a DEAC—Nagyhalász NB III-as labdarúgó-mérkőzést. Az egész játékosok alatt két egyenrangú együttes küzdelme folyt a pályán, sok váltakozó támadással, jól működő védelem mellett kihagyott góllhelyzetekkel.

A 15. percben Szűcs 18 méterről kiütött lövése Lada melléről pattant a gólvonalon túlra. Ujrakezdes után Szűcs lövése a kapufáról Szegedi elé pattant, aki hátról tért meg, megszületett a 2:0-as végeredmény.

A DEAC-nak sikerült győznie, mert megérdemelték a gólokat a csatárai, azonban a nagyhalásziak küzdelmekarúsakul játszókat legalább az egyik pontra. Kötőnk: Varsányi, Cséfalvay, Tassi, Szegedi, Ferdinánd, Szűcs, s az első felidőben Kéki, illetve Lipcsei I., Cs. Nagy, Oláh I. és Kaponyás I.

A miskolci Mór az előnyös pályán nem alkalmazta, igen sok eredményesnek ígérkező támadást állított meg, amikor arra szükség nem volt, de tévedett a lesállások megtételeiben is.

Debrecen
MAI SPORTMŰSORA

Kézilabda. Petőfi pálya, 9 óra: DVSC—Bp. Vörös Meteor (NB I. női), 10 óra: DVSC—Bp. Vörös Meteor (NB I. férfi). — Stadion, 9 óra: D. Dózsa—Békéscsabai Építők (magypályás NB I. férfi), 10.30 óra: D. Petőfi—Nyiregyházi SZSE (magypályás NB I. női).

Labdarúgás. Nagyerdei stadion, egyenesed 4 óra: DMTK—Nagyhalász (NB III.). — 5 óra: D. Honvéd—Nyiregyházi Építők (NB II.). — Kinizsi pálya, 9 óra: D. Kinizsi—Nyiregyházi SZSE (NB III.). — Boeska pálya, fél 6 óra: D. Boeska—Nádudvar. — Előre pálya, 9 óra: D. Előre—Kaba.

Lovaglás. Bőszirományi úti mén-telen, 3 óra: A megyei szövetség díjugratós és váltó csapatversenye. — Uzsák. Nagyerdei fűdő, 6 óra: A DVSC országos versenye.

Természetjárás. Hosszú-pályai úti emlékmű, reggel 4 óra: Az Elektromos országos vándordíjas csapatversenye. Cél: paci csőszház.

SPORTHÍREK
INNEN-ONNAN

A mai napra kiűrt utcabajnok labdarúgó-mérkőzések a tanév vége miatt elmaradnak. A csapatvezetők hétfőn délután 4 órákor a szövetség helyiségeiben (Simmányi utca 1. c.) jelenjenek meg. Június 25-én a nagyerdei stadionban szakosztályi rendezésben bájnokai döntőket játszanak. Fél 5-ór Epeitk-Villanygyár, 5 órákor pedig Dohánygyár—Jár-mújavitó találkozók lesznek.

Nagyszabású természetjáró versenyt rendeznek ma Debrecenben

A debreceni TITASZ természetjáró szakosztálya rendezésben bonyolítja le az Elektromos országos vándordíjas természetjáró versenyt ma hajnalban Debrecenben. 16 ótos csapat kora reggel, 4 órákor indul a Hosszú-pályai úti melletti emlékműtől, hogy elérje a paci csőszházat. A díjkiosztásra és a közös ebédre ma délután fél 1-ór kerül sor a nagyerdei Szabadság úti ülőben.

Keresse fel a

Debreceni Ruházati Bolt

csővázás pavilonját a tiszántúli mezőgazdasági kiállítás, bejáratlalt szemben.

Bő választék áll a vásárlók RENDELKEZÉSÉRE

SZERKESZTŐI

üzenetek

Boldy G. Lászlóné Simonyi új 29. A DTK arról értesített bennünket, hogy a lakók önkényeskedése csupán hatással segédlettel oldható meg. Így azt javasoljuk, hogy panaszával a rendőrséghez forduljon.

A Hatosm u. 37. sz. ház lakóinak, Panaszukra bizonyos korrekciók már történtek. A berendezési tárgyakkal kapcsolatos kár miatt és az erkélyt sértő rajzok miatt, hatósági feljelentést kell tenniük. Szarvas Miklós Balmazújváros. Úgyében a járási tanács v. les. tilkarsága a szükséges lépéseket megteheti és a végleges rendezés ügyében keressse fel a községi tanács v. b. elnökhelyettesét.

Alami nedőnő jellegre. Névtelen levélben közölte, hogy nem foglalkozunk. Kaszás János Tiszecsege, Építési közösen ügyében az OTP-hez kell fordulni. Csige Erzsébet Hajdúszoboszló. Panaszával csak a bírósághoz fordulhat, elhelyezkedése ügyében viszont nem tudunk segíteni. Sz. Imre Püspökföldényi. A Móziumi Vállalat munkásságát megvizsgálta és az említett esetben szabálytalanságot nem lát fennforogni. Sajnos személyesen nem tudtuk Önrel beszélni, mert leveleiben címet nem közölte.

Forgalomkorlátozás

A tisztántúli tenyészállat kiállítás idejére, június 21-től 30-ig a debreceni rendőrkorlátozást rendel-ei.

A 36-os (hajdúszoboszlói) fő-közeledési útonál a Dohány utca-ától a mentélepiig le lesz zárva. Ezen az útszakaszon csak a kiállításra menő járművek közlekedhetnek, amelyeknek parkolóhelye a közlekedési útonál van. A 36-os főközeledési útonál a város belterületre menő forgalom a Dohány u., Kartács u., Dóczy József u., Nagyerdei körút és Simonyi út on át.

A 33-as sz. (balmazújvárosi) főközeledési útonál a felőli érkező forgalmat reggel 8 órától este 20 óráig a város belterületére csak a Csikgert u., Bartók Béla úton közlekedhetnek. A kiállítás idejére egyirányú közlekedés lesz: a Háman Kátó úton hajtsai irány a Bem tér felőli kiállítás felé, Bőszirményi úton, hajtsai irány a mentélepi felől a város belterületre, Pest új-án hajtsai irány Kisállomás felé, Véndeg utca hajtsai irány Mes-ter utca felé.

Munkásokat keresnek

Szakképzett gyakorlatlalt rendelkező raktáros felveznök építőanyag raktárba, Debreceni Ingatlankezelő Vállalat, Vörös Had-sereg útja 10.

Fajdalmától megtró szívvel tudatom, hogy szeretett férjem, edesanyám, nagyapám, testvérem és sógorunk, ERDŐ SÁNDOR

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett jó édes- anyánk, nagyamamánk,

özv. KISS FERENCNE szül. Tarjáni Julianna

folyó hó 20-án 89 éves korában elhunyt. Temetése 24-én fél 3 órakor lesz a Köztemető I. oszt. díszter- méből a ref. egyház szer- tartása szerint. Lakás: Széchenyi u. 50. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, szeretett apánk, nagyapám, testvérim, rokonunk,

PINTÉR JÁNOS

folyó hó 20-án hosszas szenvedés után életének 56. évében elhunyt. Temetése folyó hó 24-én délután 3 órakor lesz a Köztemető 2. A. termékből. Lakás: Let-ai út 19. A gyászoló család.

Fajdalmától megtró szívvel tudatjuk, hogy szeretett edesanyám, anyósunk, nagyamamánk,

özv. BUKOVECZ ISTVÁNNÉ

folyó hó 20-án 68 éves korában elhunyt. Temetése 23-án, hétfőn 3 órakor lesz a Köztemető 2. A. ravata- lozó termékből. Lakás: Ság-vari Endre u. 7. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, edesapánk, nagyapánk, testvérem és sógorunk,

ERDŐ SÁNDOR

folyó hó 20-án 69 éves korában hosszas súlyos szen- vedés után elhunyt. Temetése folyó hó 25-én, szer- den délután 2 órakor lesz a Köztemető díszravatalo- zójából a református egy- ház szerint. Lakás: Vredes- dülő. A gyászoló család.

Fajó szívvel tudatom, hogy szeretett férjem

HORVÁTH ERNŐ

életének 71. évében el- hunyt. Temetése 23-án del- után fél két órakor lesz a díszravatalozóból. Minden külön értesítés helyett.

Horváth Ernőné

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édes- apánk, nagyapánk,

BAGOSI LAJOS

keményseprő folyó hó 20-án 71 éves korában elhunyt. Temetése hétfőn délután fél három- kor lesz a 2. b. termékből. Lakás: Budai N. Antal ú. 5. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édes- anyánk

özv. KÖNYVES TÓTH ANTALNÉ

hosszas szenvedés után 77 éves korában folyó hó 19-én elhunyt. Temetése 23-án 2 órakor az evangé- likus egyház szerint a II. a. ravatalo- zóból lesz. Lakás: Rákóczi 14. Gyermekel

Ézúton mondunk köszönet- tet mindazon rokonoknak, lejtismerősöknek, akik fe- ljáthetetlen felesegemnek, gyermekemnek, testvérimnek

KISS FERENCNE

temetésén részt vettek, sír- jára koszorút, virágot hely- zettek és mély fájdalom- munkban osztoztak. Kiss és Faragó család.

HAJDU-BIHARI NAPLO

A Magyar Szocialista Munkáspárti Hajdu-Bihar megyei Bizottságának lapja Szerkesztő és kiadja a szerkesztő bizottság Szerkesztőség: Debrecen, Tóthfalusi tér 10. szám Telefon: 21-40 és 34-07 Kiadóhivatal: Vörös Hadserg útja 16. Telefon: 30-01 Terjesztik: a Hajdu-Bihar megyei postahivatalok és fiókposták. Előfizetési díj egy hóra 11 forint. Szabadság Lapnyomda, Debrecen, F. v. i. Bazsó László

Rádióműsor

ALLANDÓ MŰSORSZÁMOK

Kossuth-rádió: 4,25-7,59-ig Vidá- man — frissen. Zenes műsor. Köz- ben: 4,30: Hírek, időjárásjelentés. 5,00: Falurádió. 6,30: Hírek. 7,00: Hírek. 7,10: Könyvek. 7,35: Napár. 7,55: Mit főzünk? 8: Mű- sorismertetés. Időjárásjelentés. 10: Hírek. Lapszemle. 12,00: Déli ha- rangzó. Utána: Hírek. 15,59: Idő- járásjelentés. 16,00: Hírek. 16,47: Műsorismertetés. 17,39: Időjárás- jelentés. 18,00: Hírek. 18,54: Éjszakai gyerekek! 19,59: Időjárásjelentés. 20,00: Esti krónika. Időjárásjelentés. 24: Hírek. 0,30: Hímnusz. Petőfi-rádió: 6,00-8,00-ig. Reggeli zene. Közben: 6,20: Színházak mo- zik és ládákok műsora. 6,30: Top- na. 8,00: Műsor. 14,00: Hírek. Időjárás- és vizálásjelentés. 19,00: Hírek. Időjárásjelentés. 23,00: Mű- sorzárás.

HÉTFŐ

Kossuth-rádió: 8,10: Reggeli zene. 9,10: Riportműsor. 9,25: Filmze- ne. 10,10: Övodásoknak. 10,30: Sze- vesen hallgattuk... 12,10: Népi zene. 13: Válaszunk. 13,15: Heti zenes kalendárium. 14,15: Operett- részletek. 14,55: Napirenden... 10,00: Orosz népdalok. 15,20: Gyer- mekrádió. 16,10: Mozart művek. 17,00: Riportműsor. 17,15: Ótórát fel. 18,10: Népszerű nyitányok. 18,45: Ifjúsági oratór. 19,00: Ope- retthangverseny. 20,30: Magyar nó- ták. 21,25: Tudományos híradó. 21,40: Sarah Vaughan énekel. 22,20: Bizalm. művek. 23,00: Táncczene. 0,10: Magyar népdalok.

Petőfi-rádió: 14,20: Gyermekrá- dió. 14,40: Hangverseny. 15,40: Re- gényismertetés. 16,00: Északi népek dalai. 16,30: Külpolitikai kalauz. 16,40: Az intermezzo történetéből. Előadás. 17,40: Népszerű operák- ról. 18,10: A hét nemes. Elbeszélés. 18,25: A barátság hullámmoz- gása. 18,35: Verbunkok. 19,05: Az ifjúsági rádió nyitányai. 19,15: Dalciklusok. 20,00: A Rózsa- lovas. — Részletek Richard Strauss operájából. 20,40: Falurádió. 21,05: Könyvű zene. 21,40: Kalóz- világ a tizezer sziget országában. 22,00: Nagyidai cigányok. Dalja- tek.

KEDD

Kossuth-rádió: 8,10: Népi zene. 8,40: Rádióorvosok. 9,00: Gyerme- krádió. 9,40: Könyvi muzsika. 10,10: Válaszunk. 10,25: Szimfonikus táncok. 11,00: A vörös szoba alma. Regény folytatásokban. 11,20: Né- pi zene. 12,10: Könyvű zene. 13,00: A gonosz év. Elbeszélés. 13,10: Operarészletek. 14,00: Szokaszat muzsika. 14,45: Gyermekrádió. 15,05: Petress Zsuzsa énekel. 15,25: Napirenden. 15,30: Egy falu — egy nóta. 16,10: Gyermekrádió. 17,00: Veszegy Ernő zongorázik. 17,25: Magyar nóta. 18,10: Szív küldi. 18,40: A rádió ipari rovata jelen- ti. 19,00: Helyszini közvetítés lab- darúgó-mérkőzésről. 20,50: Neme- nyi Lili szonettek énekel. 21,00: Gyermekrádió. 21,40: Tánccalok. 22,15: Maj szemmel. 22,25: Ko- runk zenéje. 23,50: Tóth Lajos éne- kel. 0,10: Táncczene.

Petőfi-rádió: 14,20: Bach: E-dur hegedűverseny. 14,40: Filmzene. 15,55: Riportműsor. 16,25: Zongoramuzsika. 16,00: Operett- részletek. 17,00: Török Erzsébet éne- kel. 17,30: Rádiógyetem. 18,00: Zenes epizódok Alexander Borodin életéből. 18,47: Polkák. 19,05: Népdalok. 19,40: Emlékek soráról dön- tenek. Riport. 20,00: Lehar Ferenc: Garabonciás diák — nyitány. 20,10: Budapest hangversenyterméből. 21,35: Falurádió. 21,55: Nótacsokor. 22,20: Könyvű zene.

SZERDA

Kossuth-rádió: 8,10: Operarész- letek. 9,00: Rádiógyetem. 9,30: Népi zene. 10,10: Gyermekrádió. 10,20: Ifjúsági riportműsor. 10,30: Dalok. 11,00: Könyvű zene. 11,40: A kolozsvári vegyeskar énekel. 12,10: Táncczene. 13,00: Lányok, asz- szonyok... 13,15: Klasszikus ope- rettek. 14,00: Népi zene. 14,40: Gyermekrádió. 15,00: Diáktársiz- nya. 15,25: Párizs dalai. 15,45: Vá- laszunk. 16,10: Napirenden... 16,15: Szív küldi. 17,00: Hazai körkép. 17,20: Táncczene. 18,45: 90 éves a MÁVAG. Riportműsor. 19,00: Népdalok. 19,35: Zenei műsor. 19,50: A Magyar Rádió Gyerme- krádió országos Mesejáték. 9,40: A rádió irodalmi folyóirata. 22,20: Szimfonikus zene. 0,10: Magyar muzsika.

Petőfi-rádió: 14,20: Gyermekrá- dió. 14,40: Vadászok óperce. 14,45: Szimfonikus zene. 16,00: Táncczene. 16,30: Dumdo Maroje Marin Drzsics komédiája. 17,45: Kibernetika az iparban. 18,10: A Nat King Cole tro játszik. 18,10: Gyermekevelés. 19,00: Rádiógyetem. 19,05: Az Ifjúsági rádió nyitány. 19,15: Kamarazene. 20,00: Operarészletek. 20,40: Falurádió. 21,05: Holland ka- marakórus énekel. 21,25: A köny- nyűzene új csillag. 22,10: Köny- nyű muzsika. 22,25: Színhazi esték. 22,40: Csütörtök népdalok.

CSÜTÖRTÖK

Kossuth-rádió: 8,10: Könyvű zene. 8,55: Edes anyanyelvünk. 9,00: Gyermekrádió. 9,10: Fogkefélekra- ymó országos Mesejáték. 9,40: Tömegdalok. 10,10: Rádiógyetem. 10,40: Brahm: A-dur szonata. 11,00: A vörös szoba alma. Regény folytatásokban. 11,20: Népi zene. 12,10: Vidám melódiák. 13,00: Ver- de. 13,10: Operarészletek. 14,20: Egy falu — egy nóta. 14,50: Az Al- lami Férfikar énekel. 15,10: Flata- lók sakkdeklója. 15,20: A Főváro- si Zeneközösség szervez. műsora. 15,34: Ifjúsági napok Budapesten. 16,10: Szórakoztató muzsika. 16,50: A Rádió ipari rovata jelenti. 17,10: Mai nótaszerzők... 17,45: A spe- cialis ellenőr és a birák. Előadás. 18,10: Könyvűzenei híradó. 18,45: Fórum. Közhitvatalokunk becsül- lestéről. 19,00: Lemezbemut. 20,15: Mozart: Székítés a szerályból. Dalmű. 22,15: Külpolitikai kérdé- sek. 22,30: Táncczene. 23,10: Szim- fonikus zene. 0,10: Népi muzsika. Petőfi-rádió: 14,20: Táncczene. 15,30: A kültúrú sajtó hadjáról. 15,30: Operarészletek. 16,10: Irving Berlin melódiák. 16,40: Az Ifjúsá- gi rádió műsora. 17,25: Operettmu-

zsika. 18,10: Rádiógyetem. 19,00: Az Ifjúsági rádió nyitány. 19,10: Válaszunk. 19,25: Filmzene. 19,45: Több mint vásár. Riport. 20,00: A Jerevani Rádió hangve- senye. 20,40: Falurádió. 21,31: Népi zene. 21,50: Szék szaryany. Elő- adás. 22,00: Hangverseny Kerekes János műveiből. 22,45: Tanítva- nyok. Heti név novellája.

PÉNTEK

8,50: A szolga. Elbeszélés. 9,05: Kossuth-rádió: Reggeli zene. Tánccalok. 9,30: Magyar nóta. 10,10: Övodások műsora. 10,30: A p- vöszene. 11,00: Rádiógyetem. 12,10: Táncczene. 13,00: Merre tart a ma- gyar mezőgazdaság? 13,15: Vig- operából. 14,10: Utóór híradó. 14,35: Napirenden... 14,40: Szines népi muzsika. 15,15: Gyermekrá- dió. 16,10: Szív küldi. 17,00: Törté- nek nagy karmesterekről. 17,50: Egy regény és írója. 18,10: Zene- jét szerette Ernst Fischer. 18,40: Ifjú Fegyő. 19,00: Szel Julia zene- riportműsora. 20,30: Operett- dalok. 20,50: Moszkvai tudosték jegyzete. 21,00: A Magyar Rádió szimfonikus zenekara játszik. 23,05: Táncczene. 23,40: Kamarazene. 0,10: Könyvű zene.

Petőfi-rádió: 14,20: Hangverseny. 15,00: Vidéki stúdiók jelentkezik. 15,15: Könyvű zene. 15,50: Egy éj- szaka az ügyeleten. Riport. 16,00: Fúvószene. 16,20: Hej, halászkö, halászkö zenes műsor. 16,40: Né- pi zene. 17,20: A Nagyvilág júniusi számanak ismertetése. 17,30: Szórakoz- tató muzsika. 18,10: Operahang- verseny. 19,05: Hangverseny. 20,00: Heti hangversenykalauz. 20,40: Fa- lurádió. 21,05: Régi magyar operet- tek. 21,50: Világgazdasági jegye- tek. 22,00: Táncczene.

SZOMBAT

Kossuth-rádió: 8,10: Hangver- seny. 9,00: A Gyermekrádió műso- ra. 9,25: Gyermekrádió. 9,40: Man- dohnmuzsika. 10,10: Válaszunk. 10,20: Operett-részletek. 10,30: A vörös szoba alma. Regény folyta- tásokban. 11,20: Könyvű zene. 11,50: Emlékek. 12,10: Verbunkok. 12,50: Mi van a könyvesboltokban? 13,05: Operarészletek. 13,40: Szív küldi... 14,10: Fürkész Ádám, az évszázadok vándora. 15,10: A ko- zuradom mester. 15,25: Vidám hang- szerzőkkel. 15,45: Martiny Lás- zos zongorázik. 16,10: Elő szóval — muzsikával. 17,00: Helyszini közve- tes világjámbok labdarúgó mérkő- zéséről. 18,45: Magyar imre le- mezéiből. 19,00: Közvetítés a Sze- gedi Nemzeti Színházról: Bál a Savoyban. 22,35: Táncczene.

Petőfi-rádió: 14,20: Az opera mindenek. 15,20: Szobanövényke- velők óperce. 15,25: Vidám hang- szerzők. 15,42: Hangverseny. 16,50: Emlékek Dvorzsákról. Elő- adás. 17,30: Turisztográf. 17,50: Zempléni Kornél Debussy prelűd- ket zongorázik. 18,15: Lányok, asz- szonyok... 18,30: Gosz: Három ember szvit. 18,45: Az indiaiok dalai. 19,05: Hangverseny mai svéd szerzők műveiből. 19,40: Látuk, hallottuk... 20,00: A trubadur. Részletek Verdi operájából. 20,50: Falurádió. 21,05: A Szovjetunio ne- peinek zenéjéből. 21,40: Hangve- seny.

VASÁRNAP

Kossuth-rádió: 8,10: Falusi élet- képek. 8,20: Egy falu — egy nóta. 8,55: Edes anyanyelvünk. 9,00: Zenerajongók. 10,00: Vasárnapi ver- sek. 10,10: Kiváncsok Klubja. 10,50: Táncczene. 11,30: Magyar tájak. 12,15: Hétfői jegyzetek. 13,00: Rádióelektron. 14,00: Az Oszlop együttes műsorából. 14,30: Bolond- ok állatán. 15,00: Helyszini köz- vetítés világbajnoki mérkőzésről. 17,10: Kincesz. Kalendárium. 18,00: Táncczene. 18,40: Reviczky Gyula verszob. 19,00: Hangverseny. 19,30: Köznapi dolgokról. 20,20: Zenes riport a Ferihegyi repülőtérrel. 21,05: Karinthy-emlékest. 22,35: Vasárnapi Rádiószínház: Király- lány szerelme. 23,47: Táncczene.

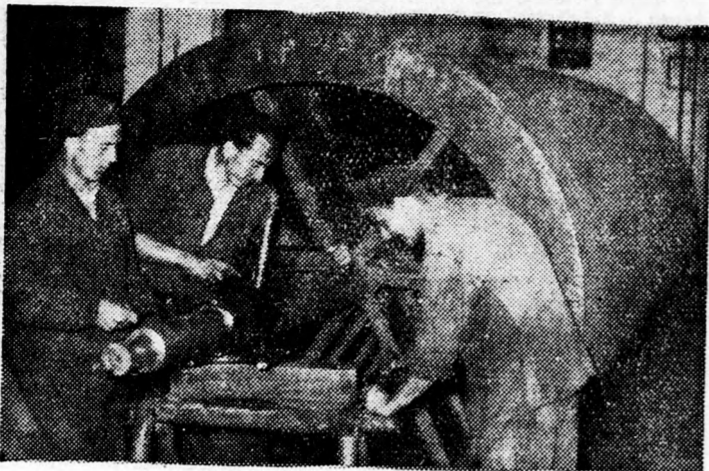
Petőfi-rádió: 8,00: Dálnok Lajos orgonál. 8,30: A református egy- ház főelőjár. 9,00: Vidám dalok. 9,30: Miska bácsi lemezei. 10,10: Szív küldi... 10,50: Hang- verseny. 12,20: Művészek. 14,10: Gyermekrádió. 14,50: Merre tart a magyar mezőgazdaság? 15,05: Boito: Mefistofele. Opera négy felvonásban. 17,40: Hangve- seny. 18,10: Köszöntők a ma- gyar irodalomtörténet irásze- torát, Horváth Jánost. 18,30: Mesei csokor. 19,00: Látogatók a szenyi alkotóházban. 19,10: Táncczene. 20,00: Kamarazene. 20,50: Képek és szobrok. 21,10: Hangverseny. 21,30: Hangverseny. 22,30: Táncczene. (A Magyar Rádió a műsorváltozás jogát fenntartja.)

Vasasok

az építők között

Pozdorjaszárítógépet csinálnak az Építőgépkarbantartó Vállalatnál

A Nagy Imre brigádja a fő alkatrészen az utolsó simításokat végzi

Az aktuális újságírók min-
dig valamilyen közeli ese-
ményhez kapcsolódnak. Az ese-
mény most az építők napja, az
aktuális cikk tehát az építő-
ipar dolgozóival foglalkozik.
Az építők munkájáról, öröme-
ről, bánatáról ír most az új-
ság, kifejezi köszönetét a sok-
sok áldozatos munkáért, amit
az építőipar dolgozói a köz-
érdekben vállaltak.

Kimondottan vasas szakma
a gépek javítása, viszont a gép
nélkülözhetetlen az építésnél,
így tehát azok is építők egy ki-
csit, akik az építőgépeket gon-
dozzák. Az Építőgépkarban-
tartó Vállalat udvarán a beteg
transzportőrök ének meredő
íve alatt sikerült Lajter Imre
művezetőt elcsipnünk és né-
hány tájékoztató jellegű köz-
lése bírnunk.

Megtudtuk tőle, hogy a vál-
latot a monumentális munká-
kat kedvelő igazán. A javító
részleg éppen egy toronydaru
üzemképes állapotba hozásán
fáradozik, amit ha tetszik meg-
is nézhetünk. Hát amilyen im-
pozáns egy daru munka köz-
ben, annyira meglepően kicsi
ha szétszedik. G. Nemes Lajos
brigádja a portál részen dolgo-
zott, ami a daru legalja, itt
helyezkednek el a járkerek.
Az egész nem magasabb há-
rom méternél, de így is volt
rajta több hónapra való mun-
ka. Most már a befejezéshez
közeledik. A kisebb gépeket

hozzák, viszik, ilyen munka
van bőven. Kerül itt persze a
darunál jelentősebb dolog is,
csak ez már közvetlenül sem
szolgálja az építőipart. Viszont
ha már láttuk, csak érdemes
elmondani, hogy a vállalat
gyártási csoportja milyen ér-
dekes és ugyancsak monumen-
tális jellegű gépet készít. A
szegedi Rostkikészítő Vállalat
részére az építőgépkarban-
tartó csinálja a pozdorjászárí-
tó gépet, ami a műfa alap-
anyagát nedvteleníti. Itt ké-
szül minden alkatrésze. Bát-
ran beszélhetünk múlt időben,
mert a hétméter hosszú és két
méter átmérőjű hatalmas gé-
pen már az utolsó simításokat
végzik.

Nagyhalászbán már műkö-
dik egy pozdorjászárító, amit
ugyancsak a vállalat készített.
A műfa kitűnő anyagul szolgál
a bútorgyártásnak. Rövi-
desen üzembe helyezik Szeged-
en ezt a második gépet is és
készíti majd a műfát, amiből
bútor lesz azokba a lakásokba,
amelyeket az építőipari dolgo-
zók építenek az Építőgépkar-
bantartó Vállalat segítségével.

Szilvási József a pozdorjászárító fűtőtesteit hegeszti

A DÖNGŐ „KINYITOTTA A VICC-CSAPOT”

Minden rendben van. A Hinta-palinta happyend jelenete

Kinyitják a vicc-csapot.
Ezt a címet adta a Dongó
Színpad együttese a legújabb
műsorának és a kinyitott
vicc-csapon árad is a vicc. A
közönség kacag, szórakozik
és ha csak ezt vesszük figye-
lembe (ami nem is utolsó
szempont), akkor kifogásolni
valót aligha találunk. Nyári
műsor és ennek megfelelően
könyved, nem kell kutatni a
dolgok mélyebb értelmét, a
szó szoros értelmében vicc
folyik a kinyitott csap.
Más kérdés, hogy a Dongó
esetében ez nem éppen ha-
gyományos és a közönség tö-
bbé több helyi vonatkozású
szűrést vár.

Kivéve az első számot, az
új műsor nem debreceni. Sőt
hég az említett első, a
szombati róki c. jelenet he-
lyi vonatkozása is homályos.
Vagy Ferenc Szerenád című

mind játszódhatna bármelyik
pontján és széles hazán.
Nem változtat ezen a sok-sok
általános érvényű vicc közé
beszűrt néhány helyi jellegű
csattanó sem.

Játékban sokat fejlődött az
együttes. Kétségkívül nagy
része van ebben Thuróczy
Györgynek, a Csokonai Szín-
ház rendezőjének. Az előadás
minden részén érződik a ren-
dező tanácsa és ha a kivétel
döcög is néha, érezzük az in-
strukciók nyomait. Túl han-
gos viszont helyenként az elő-
adás és itt-ott húzni is le-
hetne belőle. A legjobb ala-
kítások a Hinta-palinta című
bohózatban láthatók. Tikos
Sári, a Csokonai Színház
művésznője könnyed és ele-
ven játéka mellett, elismerést
érdemel a többi szereplő.
Molnár Éva, Pálfi István,
Heller József, Jakobinyi And-
rás és Molnár Gábor is.

Kiss János

Trió a Szombati róki c. jelenetből

63 másodpercenként egy büntett

Kénsavas merénylet
egy iskolában – 15
éves gyilkosok a vád-
lottak padján

Ahol a diákok
agyonverik a tanárt

A nyugatnémet Stern című
képeslap megdöbbentő képes
riportban számol be az Egye-
sült Államokban egyre na-
gyobb méreteket öltő fiatal-
kori bűnözésről. „Amerika
újult szemléli az eseménye-
ket” – állapítja meg, és ezzel
nagy igazságot mond. Való-
ban, Amerika szinte maga-
tehetetlenül és télenül áll a
probléma előtt. A kérdés való-
ságszerű okát – a kapitalista tár-
sadalomból fakadó voltát –
nem merik és nem is tudják
felvetni, enélkül pedig min-
den intézkedés kevés, nem
oldja meg az ilyen bonyolult
és súlyos helyzetet. Az ame-
rikai ifjúság egy része ott-
honában az állandó kenyér-
harc küzdelmeit látja. Ebben
a légkörben, a létért való
küzdelemben kegyetlen és
kíméletlen nem ismerő légkö-
rben a gyermekből hamar
kihál a gyermeki idealizmus,
a szépség, a nemesért való
rajongás, az álmok, a vágyak
és a remények. Kíméletlen
harcot lát, és maga is kímé-
letlenné lesz.

A gazdagok gyermekei,
akiket korán megront a túl-
ságos kényeztetés, nap mint
nap szemléli a kicsapongá-
soknak, dorbézásoknak, a
könnyelmű életnek, a maguk
módján szintén ezt akarják
megvalósítani.

A fiataloknak a serdülőkor
kritikus éveiben olyan taná-
csadók vannak, mint a
hírhirdet comics-füzetek, a
hollywoodi gengszter-sztorik,
a gyilkosoktól, gumibotos
banditáktól, boxeres vereke-
dőtől hemzsegő ponyvák.
Ilyen külső tényezők alakít-
ják az amerikai fiatalokat a
társadalom legveszélyesebb
rétegévé, s egyben az eljövén-
dő évek kegyetlen amerikai
polgáraivá.

A statisztikai adatok azt
mutatják, hogy az USA-
ban minden 63 másodpercen-
ként el a fiatalok egyik bü-
ntényét – gyilkosságtól a rab-
lásokig mindenféleképpen. Az
előbbi években a rendőrség fél-
millió fiatalot tartóztatott le
erőszakoskodásért, gyilkossá-
gért, zsarolásért stb. Mindet
azért, mert a cél és perspek-
tíva nélküli fiatalok olvasma-
nyaik „hőseit” utánozták, ki-
próbálták a gyakorlatban, be-
válnak-e az olvasottak. New
Yorkban két iskolás „viccből”
agyonlőtte egy osztálytársát.
Ugyanaznap a Nebraskában
levő Lincoln városból jelen-
tek, hogy a 19 éves Char-
les Starkweather és 14 éves
barátnője Caril Fugate 24
óra leforgása alatt elkövették
kilencedik, tizedik és tizen-
egyedik gyilkosságukat. Ez a
fiatal gyilkos „nyugodt” fiú
volt. Mint bevallotta egyik
filmbeli kedvencéhez akart
hasonlóvá válni. Cowboy öl-
tőzetben járt, zsebében min-
dig ott simult a revolver. Ba-
rátnőjével együtt őt, hideg-
vérrel, megfontoltan.

Egy másik amerikai város-
ban 18 fiatalok – köztük
11 tizenöt év alatti – állt a
bíróasztal előtt. Vád: gyilkosság.
Ez a banda egy másik gan-
gel akart megütközni, azon-
ban az ellenfél nem jelent
meg a megbeszél helyen.
A dühös fiatalok ekkor
agyonverték Michael Farmer
15 éves béna fiút, aki az üté-
sek következtében a helyszí-
nen meghalt. A fiatalok a bírósá-
gon cinikusan azzal véde-
keztek: „nem kár érte, hisz
úgyis béna és hasznavehetle-
n ember volt”.

Nem kevésbé borzalmas
savas merényletről is tudunk.
Maurice Kessler, egy 17 éves
diák féltékeny volt osztály-
társára, David Ozerskyre. A
comicsokban közölt eljárá-
sokból merített, és féltékeny-
ségében szemközti öntötte
savval 16 éves társát. A fiú
megvakult és arcáról több
helyen lemaradt a hús.

Belemosolyognak a fényképezőgép lencséjébe, s nem gondolnák rájuk, hogy 11 gyilkosság terheli lelküket.

szennyirodalmi termékekből,
szabadon vannak. Szabadlá-
bon vannak azok is, akik nem
tesznek ellenük semmit. Bü-
ntetlenek a társadalom vezetői,
a tőkés, a politikai élet ve-
zetői is, akik nem tudnak és
nem is akarnak belenyúlni a
kérdés mélyére.

Igazából ezek a fiatalok
bűnözők áldozatok is egyben.
Áldozatai egy társadalomnak,
melynek jellemzője az erő-
szak, a kíméletlen harc, a
gyengébb eltiprása.

Az amerikai gyermekek is
ártatlan gyermekeknek szü-
lettek. A rossz befolyás,
a környezet és a körülmények
teszik őket gonoszra, olyanná,
mint az előttük élő példa: a
kapitalizmus.

Pszichológusok, pedagó-
gusok, híres kriminalisták –
bírók és ügyészek – keresik
szét akarta választani őket.
Két tanítványa – a 14 éves
Victor Roman és 17 éves
bátyja – fején vágta és
meggyomozta, úgy, hogy a
tanárt ájultan vitték el a
mentők.

A fiatalok bíróság elé ke-
rülnek. Ítéleteket is hoznak,
börtönbe kerülnek. De az
igazi bűnösök, a ponyvák és
comicsok írói, azok, akik
hasznát húznak ezekből a

B. E.

Féltékeny volt a brooklyni iskolában Caetan igazgató-
helyettes a diákok, akiket egy verekezés alkalmával szét
akart választani

Tiz
a gazdaság
Az eredmé-
büszkén újs-
nak a szöve-
Eg
S éppen ez
Szólnak és
út kezdetre

Az Aranybika
mintegy 600-an
lyet. Számos
kezeti tag, veze-
ott a Kossuth-
nye, a Szocial
kitüntetés, a pá
elismerése a sz
galomban kifejt
gért. S a díszle
helyet foglaltak
bak.

A termelőszö
mászközös déle
kezdődt. Az
foglalt helyet D
Elnöki Tanács e
melőszövetkeze-
ke, Ambrus Istvá
Hajdú-Bihar me-
gának másodtá-
István, az MSZM
zottságának tagj

Dobi

Dobi István el-
elejen üdvözölte
zason megjelent
vetkezeti veterán
szelendővel ez
szövetkezeti út-
megingathatatlan
tak, fáradhatatlan
kodtak a mezőg
cialista építéséne
Az itt jelenlev
emberek, egyszer
gázvezetők, agro
termelőszövetkez-
tiz évvel ezelőt
retlen úton elim-
el a szocialista,
nagyüzemi gaz-
mondotta többet
Nehéz volt ez a
csak azért, mert
ben semmiféle
talat nem állt
hanem azért is,
vetkezeti gond-
tiz évvel ezelőt
zeti gazdálkodás
álló, sajnos a s
gunkban elég m
ítéletekkel, s ar
is nehezebb, ak

Társad a Ke

Az összefoga
példáját adta a
kával fürdőt épí
idejüket töltő di
részüket a munk
a tervek szerint,
relték ki az új s

Erdődi Sándor, V
művesek a társad